

ÉLETTÜNK

XI. évfolyam 4. szám (11. Jahrg. Nr. 4)

Az európai magyar katolikusok lapja

1979 április

Maradj nálunk, mert esteledik...

Emmausz felé

Lukács 24, 13-35

Amikor az ember az életalkony küszöbén áll már, nem tudja meghatódottság nélkül elolvasni a fenti evangéliumi szakaszt... Az idealista örök-ember lelke tükröződik az Emmaus-i két tanítványról szóló jelenetben, azé, aki túlsókat várt az élettől és ezért csalódnia kellett benne: „Mi pedig azt reméltük, hogy Ő váltja meg Izraelt!” (Luk. 24, 21). De ez a csalódás nem a keserű, a lázadó ember csalódása, hanem a Krisztus követésében járó emberé, aki az Isten rendelkezéseiben meg tud nyugodni, akit az élet megtanított arra, hogy „emberé a munka, Istené az áldás.”

És azért is meghat ez a jelenet, mert nemcsak egyéni életcsalódást tükröz, hanem egész generációét, a Trianon utáni magyar nyomorúságban született, vagy akkor nevelődött ifjúságét... A régi történelmi és területi nagyságnak csak az emléké, a Szent Istváni-irodalomnak pedig csak a terhét örökölte ez a generáció. Ezek közül életükben sokan akkor menekültek Csonka-Magyarországra az elvesztett területekről... És laktak vasúti vagonokban és jártak fatalpú cipőben az iskolába. De a többiek is, akik nem lettek hontalanok apáik földjén, milyen szegénységben éltek! — Ha volt két ruhájuk: egy hétköznapi és egy ünnepi, mekkora gazdagság volt ez akkor! És aki a csonka ország szűkös viszonyai között is mehellett középiskolába, már kiváltságos ember számba ment. — Ez volt az élet-elindulása a vesztes világháború utáni generációnknak.

És mégis, talán mi voltunk egyike a legboldogabb és legreményteljesebb magyar nemzedéknek történelmünk folyamán. — Mert mi lehetünk az újrakezdés, az erkölcsi és nemzeti megújulás nemzedéke, akikre az a nagy történelmi feladat várt: mindent helyrehozni, ami tönkrement vagy elveszett.

Ma már magunk is megmosolyogjuk akkori NEM — NEM — SOHÁ-s magyarságunkat, amiben akkor úgy hittünk és hinni is kellett ahhoz, hogy a nemzeti életet újra kezdhessük.

**Az „Életünk“
minden olvasójának
kegyelemteljes
húsvéti ünnepeket
kívánunk**

Nem véletlen az, hogy éppen ebben a trianoni korszakban indult virágzásnak a magyar ifjúsági élet: a cserkészlet, a Mária-kongregáció, egyetemista vonalon az Emericana, falvakban a Kalot és a Kalász. — Még a Levente-mozgalmat sem lehet most utólag csak negatívum elbírálni. — És az sem véletlen, hogy ez

a korszak adta a magyarságnak a legtöbb egészen nagy lelkipásztort és isten-áldotta pedagógust; hogy csak a legnagyobbakat említsük: Prohászka Ottokár, Sík Sándor, Bangha Béla, Tóth Tihamér, Teleki Pál, Mindszenty József. És nem szabad megfeledkeznünk a mi kivételesen magas valláserkölcsei és tanulmá-

kezményébe. Ma, csaknem félévszázad távlatából, tisztábban látjuk ezt mint valaha. És ha a világtörténelmet természetfeletti síkon, a hit szemével próbáljuk meglátni, akkor végül megértjük, hogy mindennek meg kellett történnie a mi kétségkívül jobb sorsra érdemes nemzedékünkkel is. A jó Isten tudja, miért

KRISZTUS FELTÁMADÁSA

Alabástrom-faragás 1380 körül. Victoria and Albert Múzeum, London

nyi nívón álló szerzetesiskoláinkról sem, amelyek a hazafias nevelés terén is mindig az élen jártak. — A magyar ifjúság ebben a korszakban olyan keresztény szellemű nemzeti renaissance-át élte trianoni határokon innen és túl, amihez hasonlót csak az 1848 előtti reformnemzedéknél tapasztalhatunk.

Ez az új nemzedék nemcsak hitte, de egész biztosan ki is vívta volna lépésről-lépésre a nemzet szociális megújítását, az igazságos földreformot és bizonyára a jogos revíziót is, ha mindehhez idő és alkalom adódik számára. — Nem rajta múltott és legyünk igazságosak, a nemzet akkori vezetőin sem egyedül, hogy mindez nem sikerült. Megint a világtörténelmi erők viharzónájába kerülünk, mint azelőtt annyiszor már, és geopolitikai helyzetünk sodort bele elkerülhetetlenül a második világháborúba és annak minden tragikus követ-

kellett éppen ennek a már egyszer olyan mostoha körülmények között a nemzeti életnek elindított nemzedéknek elszemvednie: sokan pusztultak el közülünk a harctereken, fogolytáborokban, a vesztőhelyen, hogy végre kinyíljon a megmaradtak oly sokszor vaksággal megvert szeme és meglássuk minden nemzeti tragédiánkon túl a történelem Urának gondviselő kezét, amely „görbe vonalakon is egyenesen ír”.

Ez a nemzedék már napról-napra jobban kikapcsolódik a nemzet életének az irányításából. Már csak temetünk és temetünk... Ezért annyi emberi erőfeszítés, siker és kudarc után, nem kérhetünk mást, mint azt, amit a két Emmaus-i tanítvány kért az Úr Jézustól: „Maradj nálunk, mert esteledik és leáldozóban van már a nap”. Ez lassan a mi utolsó szolgálatunk népünkért — o dahaza és idekint.

H. F.

És kettejük még aznap egy Emmausz nevű faluba indult, Jeruzsálemtől gyalog vagy két órányira. De mentükben is mind azt hányták-vetették, hogy mi s miképpen esett. Amint így beszélgetnek-faggatóznak, egyszerre csak Jézus szegődik melléjük s együtt mendegél velük. Am a szemük mintha be lett volna fogva, hogy föl ne ismerjék. Kérdi tőlük:

„Miről válthattok ennyi szót, az utat koptatva?” S ők nagy búsán megálltak.

„Hej, idegen, — sóhajtott föl Kleofás, az egyikük — akadhat-e kívülled kerek Jeruzsálemben valaki, aki még arról se hallott, hogy itt, ezekben a napokban mi történt?” „Micsoda?” — firtatta ő megint.

„Hát ami a Názáreti Jézuson esett, kinek minden szava, tette hatalmas prófétára vallott Isten és az egész nép előtt, de papjaink és népünk eleje mégis kiadta: halálra ítélték s a keresztre szögezték. Pedig mi azt reméltük, hogy ő fogja Izraelt megváltani. S mi súlyosabb: mindennek már három napja! Néhány asszony ugyan a mieink közül bennünket is fölbolygatott, hogy hajnalban, mikor a sírhoz kimentek, nem találták ott a tetemet és, mint hazatérve állították, angyali látomást láttak, mely élőnek hirdette őt. Egy-két társunk ki is szaladt azonnal a sírhoz és úgy találtak mindent, mint az asszonyok mondták, de őt bizony egy csöppet se látták.”

Ekkor, valahára szóhoz jutva, így kezdte őket feddeni: „De nehéz a fejetek, s a szívetek is milyen rest befogadni a próféták hitét és szavát! Hát nem kellett-e Krisztusnak mindezt elszemvednie, hogy a rá váró dicsőségbe jusson?” — És, kezdve Mózesen és folytatva a prófétákon, eleibük tárta mindazt, ami az Írásban írta.

Közeledvén azonban a faluhoz, ahová tartottak, úgy tett, mintha tovább kéne mennie. A kettő viszont versengve unszolta: „Maradj velünk, hisz esteledik, a nap mindjárt alámerül.”

Betért hát a községbe, hogy velük maradjon. Mikor pedig asztalhoz ültek, vette a kenyeret, megáldotta, megszegette s odanyújtotta nekik. Akkor végre megnyílt a szemük és ráismertek: ő az. De abban a pillanathban elűnt előlük. Ők meg egymásnak kezdték magyarázni:

„Ugye hogy lángolt a szívünk, mikor idejött az Írás értelmét tárva föl!” S újból nekivágva az útnak, még abban az órában visszatértek Jeruzsálembé.

Ott meg, a Tizenegyet s a többi társakat mind együtt találva, mit hallanak?

„Az Úr valóban feltámadt s megjelent Simonnak!” Akkor aztán ők is elmondták, hogy útjukban mi történt, és mint ismerték föl, hála a kenyérszegésnek.

(B i k i c h G á b o r készítette Biblia-fordításából.)

Figyelem! Június 16-17-én a Mindszenty-múzeum felavatása Máriacellben! Már most foglaljunk helyet!

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP:

Hiszem a szentek egyességét

Mit értünk a szentek egyessége alatt?

Az Egyházra vonatkozó hitágazat második része a szentek egyességét állítja elének. Ugyanannak a hitágazatnak egy kiegészítő mozzanatát emeli ki. Csak az 5. században került az apostoli hitvallásba. A keleti egyházak a szentek egyességéről beszélve, inkább az egyházak közti egységre gondolnak, amely hitünk közös javainak birtokából ered és főképpen a közös eucharisztikus istentiszteletben nyilvánul meg. A nyugati egyház az említett szavakat inkább az egyetemes egyház összes tagjaira vonatkoztatja, tehát mindazokra, akik Krisztus kegyelmében és szeretetében egyek. Ily értelemben a szentek egyessége nem egyéb, mint a szeretetben megvalósuló kegyelmi egység, amely révén Krisztus misztikus testének összes tagjai egyetlen egy természetfeletti életközösséget képeznek.

Kik tartoznak a szentek egyességéhez?

Nyilvánvalóan nemcsak az Egyház szenttéavatott tagjai, hanem mindazok a szentek egyességéhez tartoznak, akik Krisztus által Isten kegyelmének a birtokában vannak. Nemcsak a földön élő hívek képezik a szentek egyességét, hanem a megholtak is, akik Krisztus ke-

Formálódóban egy „Hitvalló Egyház”

Egy magyar református 8-oldalú Szamisdat „Hitvallás és Vélemény” címmel került ki nyugatra. Arról számol be, hogy Magyarországon egy hitvalló református magatartás van kialakulóban... teológiai bázissal éles kritika tárgyává téve a mostani állami és egyházi vezetést.

A „Hitvallás és Vélemény” főbb alcímei: 1. „az egyházi vezetők cinkos összejárása az állammal az egyház likvidálására 2. Az egyház és a jövő generáció: az egyházban papíron nem, de valóságban tilos az ifjúsági munka. (Dr. Bajusz Ferenc „teológiai professzor” följelentette a Belügyminiszternél azokat a fiatal lelkészeket, akik ifjúsági munkát végeznek azzal a megjegyzéssel: „csak a kötelességemet teljesítettem”.) 3. Ideológiai enyhülés Magyarországon? — Igen súlyosan tévednek, akik a marxisták ideológiai harcának taktikai megváltozását enyhülésnek minősítik. 4. Az új hitvalló mozgalom nem szervezhető, tehát nem állítható le: nincsen vezetősége, szervezete, szabályzata, pénztára, külföldi kapcsolatai, tagjai azonban számban és elszárában gyarapodnak. 5. Szükség van az egyház és az állam teljes és valóságos szétválasztására?: akkor elengedhetetlen, hogy a Magyar Református Egyház lelkeszei és világi vezetői ne vállalhassanak politikai, közéleti, társadalmi tisztviselőket s viszont az állami vezetők se tölthessenek be az egyházban vezetői tisztséget.

Végszó: Hiányzik az aláírásunk, nem kívánjuk az üldözök munkáját megkönnyíteni... Aki továbbadja ezt a hitvallást, ezzel aláírta. Aki kezébe kapja, lelke rajta, mit tesz vele. Ha segíteni akar, lemásolja és továbbadja; aki teheti, minél több nyelvre lefordítja. „Nekünk Annak dolgait kell cselekednünk, amíg nappal van, Aki elküldött Engem”. (János IX. 4.)

gyelmében haltak meg — akár már most Isten boldogító színelátásának örvendenek, akár még bizonyos tisztulási folyamatnak vannak alávetve — a szentek egyességéhez tartoznak. A IX. hitágazat első fele, elsősorban a földön küzdő egyházra és ismertető jeleire vonatkozik, bár nem kizárólagosan, hisz a földi egyháznak is nemcsak jogi és látható, hanem kegyelmi és láthatatlan dimenziója is van. A hitágazatnak viszont a második, kiegészítő része inkább az egyház lelki arculatának egységét emeli ki. A földön küzdő egyház hívei is, a tisztulásnak alávetett megholtak lelkei is, tehát a szenvedő egyház tagjai, és az Istenben boldogultak győzedelmes egyháznak a szentjei, sőt bizonyos mértékben az Isten látásának örvendő angyalok is a szentek egyességéhez tartoznak.

Mik a szentek egyességének gyakorlati következményei?

A szentek egyességének igen nagy gyakorlati jelentősége van. Ha ugyanis igaz, hogy a szentek egyességének az alapja a természetfeletti kegyelemben gyökerező szeretet, akkor nyilvánvaló, hogy a szentek egyességében élő embereknek és lelkeknek egymáshoz közük van, egymást segíthetik, egymásnak használhatnak. A szeretet ugyanis nem lehet meddő és nem lehet tétlen. A szeretet nem keresi a magáét (v. ö. 1Kor 13, 5). Aki szeret, az szükségképpen annak a javát keresi, akit szeret. Aquinói Sz. Tamás a helyettesítő elégtételről beszélve azt mondja, hogy a szeretet arra képesíti az embert, hogy a másiknak, akit szeret, használni tudjon. A szeretet ugyanis igazi lelki egységet teremt: aki a másikat barátjaként szereti, úgy szereti, mintha önmaga lenne: szeresd felebarátodat mint tennenmagadat! Amit tehát a barát tesz, az olyan mintha a barátja tenné, hisz a szeretet egyvé teszi őket (Contra Gentiles, III. cap.158). Ha Schiller „Die Bürgschaft” című költeménye szerint még a zsarnok is tekintetbe vette az elítélt barátjának áldozatkészségét, mennyivel inkább teszi ezt majd az Úristen, aki akarja: egymást szeressük és kölcsönösen a másik javát keressük? A szentek egyessége tehát nemcsak sztatikus valóságot, mintegy szerkezetbeli egységet fejez ki — ilyen egysége van a háznak is —, hanem egyben dinamikus erő kibontakozást jelent, igazi szerves egységet, — amely csak élőlényeknél lelhető fel.

Mi tehát a holtakért mondott imának és a szentek segítségül hívásának az alapja?

Az Egyház abban a meggyőződésben imádkozik a megholt hívekért és ugyan abban a meggyőződésben hívja segítségül az Isten látásának örvendő szenteket, — hogy a szeretet képesíti a boldogokat az égben, hogy érettségük közbejárjanak. A természetfeletti szeretet ugyanis, amely a kegyelemben gyökeresedik, nemcsak, bár elsősorban, Krisztussal köt össze bennünket, aki barátunknak akarta magát nevezni (v. ö. Jn 15, 12-17), hanem benne és általa egymással is, hogy egymáson tudjunk segíteni. Mindez végeredményben nem más, mint Krisztus misztikus testének az igazsága, amelyről Sz. Pál oly találatosan beszél: „A test ugyan egy, de sok tagja van. A testnek ez a sok tagja

mégis egy test. Így Krisztus is. Mi ugyanis mindnyájan egy Lélekben, egy testté lettünk... A test sem egy tagból áll ugyanis, hanem sokból. Még ha a láb azt mondaná is: „Nem vagyok kéz, nem tartozom tehát a testhez”, — mégis a testhez tartozik... Isten határozta meg minden egyes tag föladatát a testben, tetszése szerint... Nem mondhatja a szem a kéznek: „Nincs rád szükségem”, vagy a fej a lábnak: „Nincs rád szükségem”... Ha szenved az egyik tag, valamennyi együtt szenved vele, s ha tiszteletben van része az egyik tagnak, vele örvend valamennyi” (1 Kor 12, 12-26).

Mit tanít a 2. vatikáni zsinat a szentek egyességéről?

Egyesek elavultnak tartják a szentek egyességének e magyarázatát, mert nem ismerik fel az Egyház dogmáinak maradandó és változatlan érvényét. Semmi sem világít jobban rá hittételünk aktualitására, mint a 2. vatikáni zsinatnak idevonatkozó tanítása. „Amíg tehát el nem jó dicsőségében az Úr minden angyalával (v. ö. Mt 25, 31), és amíg — a halál megsemmisítése után — alá nem lesz vetve az Úrnak minden (v. ö. 1 Kor 15, 26-27), addig tanítványai közül egyesek a földön zárandokolnak, mások a földi életből eltávozva

tisztulnak, ismét mások megdicsőült állapotban vannak, és „tisztán látják magát a háromszemélyű egy Istent, amint van” (Denz. 693). Egyek vagyunk azonban mindnyájan... Isten és a felebarát egyazon szeretetében, és ugyanazt a dicsőítő himnuszt énekeljük Istenünknek. Mert Krisztus valamennyi híve — az ő Lelkének birtokában összeolvad az egy egyházba, és egymáshoz kapcsolódik öbenne (v. ö. Ef 4, 16). Az úton levőknek és a Krisztus békéjében elszenderült testvéreknek egysége a legkevésbé sem szakad meg, sőt erősebb lesz a lelki javak közösségében, az Egyház mindenkor vallott hite szerint. Azáltal ugyanis, hogy az égiek bensőségesebben egyesülnek Krisztussal, az Egyház egészét még jobban megszilárdítják a szentségben, még nemesebbé teszik istentiszteletét, amelyet itt a földön bemutat, és sokféleképpen hozzájárulnak az Egyház továbbépítéséhez (v. ö. 1 Kor 12, 12-27). Hiszen ők az örök haza polgárai, ott vannak az Úrnál (v. ö. 2 Kor 5, 8), és őáltala és öbenne szüntelenül közbenjárnak értünk az Atyánál. Bemutatják érdemeiket, amelyeket a földön szereztek Jézus Krisztus, Isten és az emberek egyetlen Közvetítője által (v. ö. 1 Tim 2, 5), mindenben az Úrnak szolgálva és a saját testükben kiegészítve, ami még hiányzik Krisztus szenvedéséből testének, az Egyháznak javára (v. ö. Kol, 1, 24). Nagy segítséget nyújt tehát gyöngeségünkben az ő testvéri gondoskodásuk” (Dogm. Konst. az Egyházról, n. 49).

A nagy titok kulcsa

A nagybét liturgiája újra rátereli figyelmünket a halálra és feltámadásra.

Társaságban ilyen témát szobahozni hangulatrontásnak számít. Pedig valójában nem az, mert e gondolat szorosan összefügg a kérdéssel, melyet minden ember fel kell tegyen magának: mi az értelme annak, hogy élek?

Eugène Ionesco szerint a gyermekkor paradicsomi állapot, mert a gyermek még nem tud semmit a halálról. Naplójában így ír erről: „Igenis, van aranykorszak s ez a gyermeki tudatlanság ideje. Mihelyt tudomásul veszi, hogy meg kell halnia, ez jelenti a végét a gyermekkorának.” A hitetlen ember számára ezzel minden emberi törekvés és tevékenység értelmét veszti, hiszen mindennek végén ott áll a könyörtelen és mindent megsemmisítő halál. Akármilyen szépen is hangzik az evolúciós elmélet, fejlődésről egy szebb és boldogabb világ felé, engem, mint egyént ez nem boldogít, hiszen az én fejlődésem vége a halál.

A választ e pesszimista gondolatsorra az emberiség, szinte azt mondhatni, örök értékű és tartósságú hite adja meg: A szeretet erősebb a halálnál, — egyedül a szeretet képes az elmúlást túlélni, az elmúlás fölé kerekedni. Egy másik francia író (Gabriel Marcel) ezzel kapcsolatban ezt mondja: „Az emberi szeretet önmagába fullad, ha nem lehet határtalan, végtelen. Mindig nyitva és készen kell álljon önmaga közlésére, az Istennel való szeretetcsereére is, — ha nem akar meghalni. Az igazi szeretet ugyanis mindig önmagát adja és részt enged saját életében. Isten sem tud másképpen szeretni, ezért szeretetének egyedül igaz és önmagához méltó megnyilvánulása az, hogy teremtményét, az embert részesíti saját isteni életében. Innen van, hogy a hívő embert e szeretetkapcsolata teremtő Istenével, feljogosítja az örökkévalóságra: a halált nem tekinti

többé végérvényesnek, megsemmisülésnek.”

Éppen ez a forradalmi a kereszténység húsvéti örömhírében, hogy a kereszt tanítását együtt szemléli és hirdeti a feltámadásával. Ez valami egészen új, egészen hallatlan, úgyszint mint tanítás, úgyszint mint esemény. Innen származnak Krisztus új nevei: Elsőszülött, az Élet szerzője, az új teremtés kezdete.

Isten teremtményei iránti szeretete legyőzte a halált. A halál nem végérvényes többé, hanem — akárcsak a kereszt, a megdicsőülés és átváltozás kezdete. S ezzel életünk minden negatív, rosszemlékű tapasztalata, betegség, csalódás, háború, nyomorúság, bűn, elmúlás, csupán húsvéti kereszt: ami nem kergethet többé kétségbeesésbe.

Kevés olyan tény van, amely annyira egyformán érintene minden embert, hívőt, hitelent egyaránt, mint a halál és elmúlás. Halál és elmúlás valójában nincs is, „mert mindig csak én, mint egyén halok meg” (Malraux). S mi mindnyájan beletartoztunk az „én”-ek sorába. A halál, — már ami megtapasztalható belőle, — minden egyes ember számára kérdést vet fel, amely választ vár. A kereszt és feltámadás ünnepén talán hamarabb meghalljuk e lélekből feltörő kérdést és gyorsabban s készségesebben halljuk meg az isteni szeretet válaszát is. E bezárt ajtót csak az tudja kinyitni, a titkot csak az tudja megfejteni, akinek birtokában a kulcs, a lét és nemlét titkának kulcsa. Ilyen értelemben beszél a feltámadott és felmárgasztalt Úr Krisztus János apostolhoz a Jelenések könyvében: „Ne félj! Én vagyok az első és az utolsó és az élő. Meghaltam s lám mégis élek, örökké. Nálam van a halálnak és az alvilágnak kulcsa.” (Jel. 1, 18)

A hívő embernek ez bizonyosság. Másra nincs is szüksége.

Megyesi András

A pápa Mexikóban (2)

PUEBLA: LATINAMERIKA PÜSPÖKEINEK 3. NAGYKOZGYŰLÉSE

Puebla Mexico Citytől 130 km-re fekvő milliós üdülőváros. A fekete fenyővel borított vidéken; egy 2000 m magas hágon át vezet az út oda. Amerre a szem ellát, végelethetetlen ember-tömeg szegélyezte az utat. Állítólag 20 millió! A város előterében transzparenszek: „Áldott, ki az Úr nevében jő!” A szeminárium, — ahol Latinamerika 750 kat. püspöke, 187 püspök-képviselője, 167 szakértője és megfigyelője 1979 január 26-án kéthetes tanácskozásra ült össze, — a városon kívül fekszik. A bevezető szentmise után a Pápa spanyol nyelven nyitotta meg a nagygyűlést.

„A kegyelem órája ez Latinamerika számára” — kezdte beszédét a Pápa. Majd röviden vázolta az utat, amit Latinamerika megtett tíz év alatt a 2. nagygyűlés, Medellín, óta. — Csak egy nem változott: az Evangélium igazsága. A püspökök, mint fópásztorok, feladata „hogy az igazság tanítómesterei legyenek.” — „Nem emberi igazságnak, hanem annak, amely Istentől jön, magával hozza az ember igazi fölszabadításának a princípiumát... Az emberek azt várják el tőlünk, hogy az Evangélium örömhírét hirdessük nekik: az igazságot Istentől, az igazságot az emberről, annak titokzatos rendeltetéséről; az igazságot a világról... Isten népének az őrei! A mi lelkipásztori szolgálatunk cényszerít minket őrizni, védeni és hirdetni az igazságot, semmi egyéni áldozattól vissza nem riadva.”

I. Mindenekelőtt hirdetni az igazságot Jézus Krisztusról, „megvallani őt az emberek és a világ előtt, mint Péter tette: „Te vagy a Messiás, az élő Isten fia!” — Itt kitért a Pápa azokra a magyarázatokra, amelyek Krisztust nem tartják az evangéliumi ígértetés középpontjának. Akik szerint „csak próféta volt, vagy politikus és szociális forradalmár.”

„Akik így értelmezik Krisztust, azok ígértetése nem képes Latinamerikában, sem a jelenben, sem a jövőben, az emberek hitét megszilárdítani Jézus Krisztusban, az Isten fiában, aki ember lett, hogy Isten nagy ajándékát, a megváltást, meg hozza nekünk... — Én nem

AMI MÉG NEM VOLT A VATIKÁNBAN!

A Szentatya nemrég fiatal munkásházaspárt esketett: Vittoria Iannit, 22 éves kegyes-elárusítót, és Mario Maltese, 24 éves gyárimunkást. A menyasszony II. János pápával egy karácsonyi jászolkiállításon találkozott, amit édesapja több utcaseprő társával készített és állított fel egy a Vatikánhoz közeli garázsban. Ezt a kiállítást a Szentatya is megtekintette. A bátor kis menyasszony agyában ekkor született meg a gondolat, hogy megkéri a „Nép Pápáját”, esketné meg Marioval? Az esküvő a csupa fehér virágdíszben pompázó vatikáni „Capella Paulino”-ban volt. A Pápa szavainál, amelyekkel megáldotta frigyüket: „Övjátok és őrizzétek egymás iránt a szeretetet mint a jó Isten legértékesebb ajándékát”, a menyasszony elsírta magát. Az új pár nászajándékkul a Pápától díszbörkötéses bibliát, értékes Szűz-Mária festményt, két kis házioltárkát és egy kis „apritani-valót” kapott az új életkezdéshez. A kedves kis menyasszony nagy boldogságában megkérdezte a Szentatyát, hogy szabad-e megcsókolnia őt? — „Miért ne!” volt az egyszerű válasz.

szünök meg, mint hirdetője az örömhírek, az egész emberiségnek ezt ismételni: Ne féljétek! Tárjátok ki a kapukat szélesre, egészen szélesre, Krisztus számára. Tárjátok föl az Ő megváltó hatalma előtt. Táruljanak ki előtte

II. JÁNOS PÁL PÁPA MEXIKÓI DIADALÚTJÁN

az országok határai, politikai és gazdasági szisztémák és széles terei a kulturának, civilizációnak és a fejlődésnek!” (Pápai megnyitó szöveg 1978. X. 22.)

II. Hirdetni az igazságot az Egyház küldetéséről. — „Az Egyház igazi küldetése, hogy élet-szeretetet s igazság-közösség legyen: — Krisztus titokzatos

Farsangi tréfa? II. János Pál pápa telefonon érdeklődik egy zürichi klinikán Andrea Descour vatikáni sajtófőnöke egészségi állapota felől. — „Ki beszél?” csicsereg a svájci telefonos kisasszony kedvesen. — „A Pápa!” hangzik a tulajdonoson. — „Itt meg a kínai császár” kuncog a női hang. Farsangi tréfának gondolta, pedig az egyszer igazán a Pápa volt.

Ahol nincs paphiány. Lengyelországban 1978-ban 569 újmisést szenteltek, 130-cal többet, mint előző évben. (Magyarország összes papnövendékeinek a száma nem éri el a 400-at). Komoly az utánpótlás a szerzetesrendeknél is. A ferenceseknek 35, a Steyl-i Missziós

Az izlám renaissance-a?

Míg nyugaton kiürülnek a templomok főleg ami az ifjúság részvételét illeti, s a teológusok arról disputálnak, lehetséges-e „vallásosság egyházak nélkül is” és az elvilágiasodás az élet minden területére betört, addig keleten, mint az iráni és algériai példa bizonyítja, különösen a fiatal mohamedán intelligencia hátat fordít a modern életforma vívmányainak, „vissza a Koránhoz és az ősi hagyományokhoz” jelszóval, vakon sorakozik a rejtélyes Ayatolla Khomeini mögé. És ez nem izolált jelenség; Mohamed követői előnyomulóban vannak az összes muzulmán arab államoknál, sőt, az „olajdóllárokkal” a hátuk mögött, egyre nagyobb tért hódítanak Libiában, Szudánban, legyőzve minden politikai és ideológiai ellentétet. Még a hivatalosan laicizált Törökországban is egyre nagyobb befolyásra tesznek szert a mulláhok. Megfigyelők szerint a hullám már átcsapott a Szovjetunió izlám-lakta területeire is, ami beláthatatlan

teste. Az Egyház azoké, akik elfogadják az örömhírt. Ez hozza össze őket azért, hogy együtt keressék az Isten országát, azt felépítsék és éljék. Az Egyház a mi Édesanyánk, ő szül minket ujja a kereszttségben, táplál szentségeivel, és Isten ígéjével. Ő készít elő bennünket életküldetésünkre és vezet el Isten terveihez, amelyek keresztény életünk értelmét tartalmazzák. ... Ezért jogos büszkeséggel nevezzük őt édesanyánknak, és kell is így neveznünk, mert nem nevezheti Istent Atyjának, aki nem vallja az Egyházat Édesanyjának, nem szeretheti Krisztust, aki szerette Egyházát. ... Az Egyház iránti szeretet hűségben és bizalomban nyilvánul meg...”

Továbbiakban arról szólt, hogy sok helyen a konferencia előkészítő anyagában is az Egyház lényegét és küldetését illetően zavar észlelhető. — Pl. az Egyházat elválasztják az Isten országától, mondván, az Isten országát nem érjük el hit által, vagy a jogi Egyházhoz való tartozás által, hanem strukturális reformokkal, szociálpolitikai elkötelezettséggel az igazságosság szolgálatában. Itt idézi a Pápa elődje, I. János Pál egyik szimpatikus katekézisét: „Tévedés azt állítani, hogy a politikai, gazdasági és szociális felszabadítás egybeesik az Úr Jézus megváltó művével, vagy a „Regnum Dei” a regnum hominivel azonos”. — „Sokszor bizalmatlanság jut kifejezésre az ún. intézményes Egyházzal szemben. Szerintük, az igaz Egyház a népegyház, amely a népből, szűkegleteiből született és a szegényekben ölt konkrét alakot. — Hogy lehet itt eligazodni? — hogy lehet elkerülni a szakadást, a zűrzavart, sokszor a megbotránkozást is a hívek között?”

Atyáknak 18, a Jezsuitáknak és Pálosoknak 12—12 újmisésük volt. Évrolévre emelkedik a papi szemináriumok növendékeinek a száma is: 1978 végén volt 5325 növendék. (Magyarország összes papjainak, akik még működhetnek, a száma nem éri el a 4000-et). Ezek a számok magukért beszélnek.

Új pápai enciklika. — II. János Pál pápa ez év március 15-én adta ki „Redemptor hominis” (az ember megváltója) kezdetű első enciklikáját. Témája: a megváltott ember helyzete a mai világban. Ezt a nagyjelentőségű, korunk legégetőbb problémájával, az emberrel, foglalkozó írást következő számunkban részletesen ismertetjük.

következményekkel járhat. Már itt is nyugaton egymásután épülnek muzulmán mecsetek a török vendégmunkások számára: Duisburg, Frankfurt, stb. — Nyugatnémetország területén másfél millió a muzulmán vallású vendégmunkások száma. A muzulmán gyerekek száma egyes német iskolákban eléri a 35 %-ot.

Ez a tény keserű kiábránduláshoz vezet a fejlődés és haladás fanatikusainál. Mert rádöbbennek arra, hogy Kelet- és Északafrika népeit nem lehet csak nyugati életformákkal, hideg racionalista számítással tartósan befolyásolni. — Az izlám szemben ebből a szempontból a legellenállóbbak azok a mohamedánok közé ékelt keleti népcsoportok: örmények, koptok, akiknek ősi, mély keresztény tradíciójuk van. Ez az izlám előretörés vet árnyékot az Egyiptom-Izraeli béketárgyalásokra is. Carternek és a két tárgyalófélnek bizony nehéz problémát kell megoldaniuk.

(KNA)

A lengyelországi út elé

II. János Pál pápának úgylátszik minden az ölébe hull, ami elődjeinek nem sikerült. — Óriási népszerűsége s a lengyel katolikusok döntő súlya miatt a Gierke-kormány nem mertte megtagadni tőle a látogatási engedélyt Szent Szaniszló, Lengyelország védőszentje halálának 900-éves jubileumára.

A pápának ez a hazalátogatása gondviselészerű. Nemcsak megkoronázása lesz a lengyel katolikusok páratlan helytállásának, hanem a lengyel történelem legragyogóbb lapja, amelynek kihatása messze a lengyel határokon túlra terjed. — Halandót alig fogadtak valaha úgy, ahogy Wojtylát fogadja majd lengyel népe.

Érthető tehát az a hosszas titkolódzás és tétovázás, ami a Pápa meghívását a lengyel kormány részéről megelőzte. — Gierke végül is megegyezett Wyszynskivel, hogy a Pápa nem Szent Szaniszló vértanusága napján, május 7-8, hanem június 2—10-ig látogatja meg Lengyelországot, hogy ezzel is enyhítse a kormányra nézve kínos történelmi párhuzamot, amit minden öntudatos lengyel megvon az akkori királyi önkény és a mostani diktatúra között.

A látogatás időpontja miatti feszültségről ír a „Polityka” nevű lengyel hetilap főszerkesztője, Mieczyslaw F. Rakovszki: „Csak a tapintat akadályozott meg abban, hogy nem akartunk a lengyel pápával vitázni.” — Szent Szaniszlót a lengyel ügy árulójának nevezi: „Olyan korszakban, amikor Lengyelországnak stabil és erős államhatalomra volt szüksége a fennmaradásához, Stanislaw krakkói püspök akkor fordult a német császárhoz segítségért egy lengyel királlyal szemben!” (Szent Szaniszló II. Boleszláv lengyel királyt önkényes kormányzása és botrányos élete miatt fenyegetett meg kiközösítéssel. Amiért is a király a krakkói Szent Mihály templomban mise közben szúratta le.)

A Pápa látogatása főleg Varsónak, Krakkónak, és Czensztochovának szól. Ehhez a nemzeti szentélyhez a nemzeti zarándoklatot maga a Pápa vezeti. Ez lesz a látogatás fénypontja és a rezsime-re a legkritikusabb nap. — El sem lehet képzelni, milyen mélységes meghatódottság, büszkeség és öntudat hullámai rázzák majd meg ezen a napon Lengyelországot. De nemcsak Lengyelországot, hanem a keleti blokk összes keresztényeit. — Vajon eljutnak-e Magyarországra is?

Lengyelországban az Egyház február 2-át, Gyertyaszentelő ünnepét, a pápa napjának nyilvánította. Az ország összes templomaiban imádkoztak a lengyel pápa útja sikeréért. De nemcsak ezért, hanem kérték Lengyelország királynője segítségét II. János Pál pápa egész életére és működésére. Hogy a lengyel pápa leküzdhesse az akadályokat és visszazerezzék a megkínzott keleteurópai egyházaknak a szabadságot; hogy az üres templomokba visszatérhessenek végre a lelkipásztorok, a múzeumokból pedig újra az oltárookra kerüljenek az ősi ikonok.

Dr. Harangozó Ferenc

A lengyel kormány kommunikációjában fejezte ki örömét, hogy II. János Pál pápa június 2—10-ig meglátogatja hazáját: „Lengyelország fiának, aki a nemzet történelmében elsőnek emelkedett az Egyház legmagasabb méltóságára, a hatóságok és a társadalom szívélyes fogadtatást készítenek elő.”

VIDA ISTVÁN:

Egy elfelejtett szociális apostol

Ötven éve halt meg Carl Sonnenschein — Miért időszerű ma is?

Toprongyos talárba burkolt behemót alakja, — taxik-telefonok-kartotékok árkaiban viruló elevensége, — a fénylő orca, ez a minden jöttmentre is odafigyelő meleg szempár okozta-e, de huszas éveim közepe, vagyis a második világháború tájáig „úgy élt felettünk mint az Ég”. Nemcsak nevével, de robotoló életével napsugár volt a magyar szociális katolicizmusban éppúgy, mint világszerte. Csak most — halála ötvenéves fordulóját olvasva — eszméltem rá, hogy élete a messzi Berlin egy kórházi ágyán még akkor ellobbant, amikor én kisdíák voltam Kalocsán. Ilyen korán, mikor parazsán is nemzedékek legjobbjai hevültek.

Hánnyal kellene beszorozni mindössze 52 betöltött évét, ha százak — rem is akármilyenek — munkáját kitévő teljesítményét az időben fel akar-nók mérni? 1929 késő telén temették. A mai krónikás úgy emlékszik, hogy az egykori német főváros ilyet még nem látott. A sokezer hű barát mellett tízezernyi hálatelt „népség-katonaság” kísérté utolsó útján a *cím- és rangnélküli halottat*: munkások és diákok, államférfiak és gazdasági vezetők, filmsztárok és művészek, sofőrök és bohémek, mindenféle korosztály, párt, vallás vagy ellenvallás tagjai. A pápai nuncius, a későbbi XII. Pius is ott állt a koporsónál. Őszinte, megrendült búcsúztatók refrénjét hallani: Carl Sonnenschein hősi módon gyakorolta az irgalmasság testi-lelki tetteinek mind a tizennégy katekizmusi formáját, nagy példája a cselekvő emberség új korszakát nyitotta meg a kereszténység történetében...

(Hányan gondoltak eközben vajon emberek s intézmények borzasztó tehetlenségét nyomatékára? Ki sejtette volna ott, a Berlin-Liesenstrasse temetőjében, mekkora torlaszok hiúsítják meg hamarosan a sonnenscheini út folytatását? Alig négy évvel később éppen a sírdomb szomszédságában jutott hatalomra a faji örület (1933), hogy további hat esztendő múltán a Hitler-Sztálin paktum jóvoltából egy új világháborút robbantson ki (1939). *Fél emberöltő* kellett hozzá összesen, az elhangzott keresztény humanista sírbeszédék óta, és a Kreml már az USA púpján telegeive nekifoghat, hogy Európa romjain a földgolyót megpróbálja beszervezni (1945). És azt is ki hitte volna akkor, hogy Sonnenscheinre, akinek sírja közben a berlini fal szovjet oldalára került, néhány évtizeddel később alig emlékeznek majd s hogy a megkereszteltek többsége az irgalmasság kis katalógusát felsorolni se igen tudja már?)

Kiktől függ a világszínpad alakulása? Megszabható, feltartható, módosítható-e egy-egy „történelmi”-nek tűnő fordulat? Igen és nem. Az bizonyos, hogy a „szükségyszerűség” bélmagyarázatai ravasz kibúvók csupán. Mert a történelemnek nemcsak színe, de visszája is van: vesztesek és elsüppedtek eszméi tektonikusan rengenek tovább. Miként lesz folyó a búvópatak s egyszer csak zuhatag a tóvá szelídült folyam?

Az ifjú Sonnenschein mind a látható, mind a láthatatlan történelembe növeszti gyökereit. A *düsseldorfi* munkásgyerek érettségi után papnak indul (1894) és azzá is lesz. *Rómában*, a Germanicumban végzi tanulmányait s fi-

gyelmét kora eseményeire irányítja. Itt kapja el a gépszíj, amely stallumokat messze elkerülve sodorja mennybe áldozatát. Az olasz keresztény-demokraták úttörői — *Toniolo, Murri, Sturzi* — hatása alatt fiatalon a porondra lép. Első írását indexre teszik, első kongresszusán karhatalomnak kell megvédenie a felfordulástól. A *deus-ex-machina XIII. Leó pápa* képében jelentkezik: a *Rerum novarum* nagyrabecsült szerzője személyesen áll ki mellette. Szellemi irányítúnak egy emberöltőre elég. 1900-ban szentelik, Dr. Carl Sonnenschein visszatér hazájába, hét éven át káplánkodik, a ranglétrán magasabbra sohase viszi. Főleg *Ketteler és Kolping* eszméi, azonkívül *Biederlack, Hitze, Naumann* és *Stoecker* könyvei foglalkoztatják (fölfedezzük majd őket is). Élete túlnyomó részét a paplak falain kívül, a sorsukkal viaskodó emberek közt tölti. Előítéletei nincsenek, mindenki számára akad ideje, minden érdeklő, különösen a vallástalanság-proletársors-szociálpolitika végzetes háromszöge.

„Nem mind azért pogány, mert irtózik a kereszténységtől — írja később —, sokat a megélhetés gondja gyötör. Ezek mind szívesen keresztények lennének, ha valaki megfogná a kezüket. Am azok, akiknek ez a feladatuk lenne, csak rideg útjelző és hirdetőtáblák... Hirdethetem-e szegyenkezés nélkül a tízparancsolatot, ha éjt nappallá téve nem teszek meg mindent azért, hogy meg is tarthassák?”

(Ma hozzátehetjük: a jóléti társadalmak ugyanúgy várják a Jópáasztort, mint a nyomorgók.)

Az ifjú pásztor tollat ragad, dobogóra lép, az emberi nyomorúság zugait járja, a parókia szűkké válik számára. Felettesei jóvoltából „mozgalmi ember”-nek mehet, az is marad 22 éven át, egészen holta napjáig. Ami ma nekünk, neki pedig akkor is *érdektelen*, hogy milyen nevű munkás, népi vagy szociális egyletekben, illetőleg mely szakszervezetek és újságok házatáján tevékenykedett, sőt még az is, hogy hány újat hívott életre. Ami egyszer s mindenkorra *érdekes*, az egyénisége. A mozgalom neki nem öncél, csak szerszám, hogy minél több — lehetőleg minden — embertársát istenadta méltóságához segítse. Reverendája előmunkás-zubbony, nem vezérkari uniformis szerepét töltötte be. Elragadó szónok, szervező és irányító, mégis mindenek előtt a konkrét tennivaló izgatta. Nem volt ruhadarabja, amit közvetlenül el nem ajánldékozott volna egy nála szegényebbnek s nem tudta sokszor, van-e még egyetlen fitying a zsebében, nem nyomta-e azt is sebtiben valakinek a markába. (Magyarországon a harmincas években Katona Jenő írt könyvet róla „Az aszfalt apostola” címmel.)

Ha volt külön szívügye ennek a csupaszív-zseninek, akkor az a *jövendő értelmiség* társadalmi felkészítésében nyilvánult meg. Azt hirdette, hogy a konkrét valóság megismerése nélkül egy ország vezetői nem érthetnek a dolgukhoz és nem élhetik bele magukat a nép helyzetébe. Ezért járta vagy járatta egyetemista barátjaival együtt már 1907 óta rendszeresen a nyomortepeket, *bérbizományokat*, munkásotthonokat,

börtönöket, kórházakat, árva- és öregotthonokat, nyomorékok és vakok intézeteit éppénúgy, mint a hatóságok, bíróságok, közművek, gazdasági és kultúr-intézmények csarnokait, sok egyébvel együtt jóformán az egész theatrum mundi-t. Egyszerű és tanult embereket egymással életközébe hozni — erre törekedett, az „osztálynélküli” társadalmat nem ráolvasó ideológiával képzelte megvalósíthatni. Mindent elkövetett, hogy az intellektuellek elvont, személyes helytállást mellőző kalandozás helyett a valóságos *szociálkritika és a szolidáris tartalmú életmű* sínparján haladjanak...

Carl Sonnenschein nem olcsó engedelmények, hanem világos állásfoglalások módján vívott a korszellemmel. A hu-

manizmus alapelveit a „leói” emberkép követésében látta, amelyektől a lenini emberszemlélet áthidalhatatlan messzeségben van. A téveszmék ellen harcolt, a tévedőket nem gyűlölte. A maga igaz eszméjét a végső személyes konzekvencia levonása árán követte, az életét is könnyű szívvel adta oda érte. Mark Twain mennyei riportja szerint az ilyen kivételes lelkek fogadása alkalmával a próféták, apostolok és egyházatyák is megjelennek. Bizonyára Szent Ágoston és Assisi Szent Ferenc is ott voltak érkezésekor 50 évvel ezelőtt, talán még honfitársa, Eckehardt Mester is, aki szerint „mindig a jelen a legfontosabb óra, mindig az az ember a legjelentősebb, aki éppen előtted áll és a legszükségesebb, hogy szeretni tudd”.

HORY LÁSZLÓ:

Sosztakovics Nyugatra csempészett kéziratai

A kitüntetésekkel elhalmozott, de mégis elégedetlen szovjet komponista cikkcakkos pályafutása. — Az Egyesült Államokba csempészett memoárok még ebben az évben napvilágot látnak New Yorkban.

Mily meglepetés! Dimitrij Sosztakovics, a Szovjetunió hivatalosan is legtöbbször értékelt komponistája elégedetlen ember volt, aki a közel múltban Nyugatra csempészett emlékirataiban önmagát vádolja, amiért megkülönböztetett helyzetében nem foglalt nyíltan és határozottan állást a kulturális elnyomás ellen. A kéziratot most fordítják és a newyorki Harper and Row Kiadóvállalat még ebben az évben kihozza. Nem kétséges, hogy a könyv sok meglepetéssel fog szolgálni. A moszkvai kulturpolitikai színpadon máris nagy a nyugtalanság és nyüzsgés-mozgás.

Sosztakovics 1975-ben 68 éves korában halt meg. Nevét a Szovjet Enciklopédia túláradó szavakkal örököltette meg. De valóban „megörököltette”?... Qui vivra, verra!... Tehetség és siker nem döntő kritériumok a Szovjetunióban, ahol az az alapelv, hogy minden művész és tudós annyit ér, amennyit a pártnak használ. Éppen azért egyáltalán nem biztos, hogy a komponista díszhelye megmarad örökre a moszkvai Pantheonban.

Sosztakovics mostanáig jó hazafinak, s ami még fontosabb: „lojális elvtársnak” volt elkönyvelve. Mint a rendszer kritizálója, bizonyára más elbírálás alá fog esni. Egyes kultúrfelelősök, kik meglehetősen bizalmatlanok voltak vele szemben, most igazolva látják magukat. Nekik köszönhetette Sosztakovics, hogy nem egy álmát és művészi tervét revideálni, illetve eltemetni kényszerült.

A szovjetkommunizmus első éveiben meg volt engedve a művészi kísérletezés. Sosztakovics Első Szinfóniája, melynek 1925-ben volt a bemutatója, ennek az időnek a szülötte. A két következő: az „Október” (1927) és a „Májusi nap” (1929), már a címeik is elárulják, hogy a növekvő pártnyomás időszakában került kottapapírra. A művészeti liberalizmust és a szabad kísérletezést ugyanis fokozatosan elfojtották és kötelezővé tették a „szocialista realizmust”, mint egyedül üdvözítő művészeti irányzatot.

Így esett, hogy Sosztakovics a „Mcenszki Lady Macbeth” c. operájával egy időre eljátszotta a hangadó kulturfunkcionáriusok jóindulatát, szerintük az opera sem a párt erkölcsi, sem szo-

cialista, még kevésbé kulturpolitikai irányelveinek nem felelt meg. A bemutatóra Leningrádban került sor 1934-ben. A szerzőt, mint „formalistát” megbélyegezték, a Pravda pedig „szélsőbal (?) szörnyűségnek” nevezte az operát, amelynek cselekménye „primitív, közönséges és bárdolatlan”. Sosztakovics úgy látszik, kiengesztelésnek szánta az Ötödik Szinfóniáját (1937), mert ezzel a furcsa alcímmel adta ki: „Egy szovjet művész válasza az igazságos kritikára.” A kultúr-establishment kegyesen megbocsátott, a hallgatóságnak pedig öröme telt a műben. A kegyes elismerést Alexej Tolsztoj foglalta szavakba az *Izvesztija* hasábjain: „Hallgatóink orgánikus érzéketlenek a dekadens, pesszimista és bántó művészet iránt, de lelkesen reagálnak a jó, világos, vidám, optimista, örömteljes és életképes műalkotásokra.”

A Hetedik Szinfónia Leningrád bekerítése és német ostroma alatt született. Elismeréssel fogadták. Hét év múlva a moszkvai pártkritikusok azonban újra elmarasztalták a komponistát a már ismert „formalizmus” vádjával.

Sosztakovics ezúttal nyilván nagyokat nyelt és több vonalú kompozíciót írt. Mégis kilenc évig volt kénytelen szellemi száműzetésben élni. Csak 1948-ban, a Szovjetkomponisták Uniójának közgyűlése alkalmával vonták vissza az elmarasztalást. Maga Sepilov központi bizottsági titkár, közölte az örömhírt. A pártkegy odáig ment, hogy Sosztakovicsot, Hacsaturjánnal együtt a szerzők szervezetének titkárává „választották”.

A Kommunista Pártba csak 1960-ban lépett be Sosztakovics. Pártigazolványa azonban nem bizonyult egy tartós érvényű „salvus conductus”-nak. A 13. Szinfóniában, amely 1962-ben készült el, megzenésítette Jevgenyij Jevtusenko „Babij Jar” című, sokat vitatott költeményének néhány strófáját. A vihar még a bemutató (1962. december 18) előtt kitört. Nyikita Kruscsov összehívta a vonalas „intelligencia” több száz tagját, hogy megvitassák a kezdődő kultúrkampányt, amely ezt a címet viselte: a „szocialista realizmustól való elhajlás”. Röviddel azelőtt történt ugyanis, hogy 17 ismert tudós és művész, köztük Sosztakovics is, levelet írt a nagy Nyikitanak, tiltakozva a művészetekben elburjánzó „elavult módszerek” ellen, amelyek szerintük a kor szellemével már nem egyeztethetők össze. Kruscsov viszont felhánytorgatott idézeteket a

(Folytatás az 5. oldalon)

Nemzeti életmentés Szlovákiában

(HARMINC ÉVES A CSEMADOK)

Az erdélyi magyarság ügye napirenden van: noha a Kádár-kormányzat hallgat, nyugaton a világlapok is visszavissza térnek rá, Ceausescu és gárdája nem kis kényelmetlenségére. Ez a tiltakozó hang azonban, sajnos, eddig mégis túl gyengének bizonyult, az eredmény gyakorlatilag a semmivel egyenlő: a népiértés, körmönfontosságával és brutalitásával, tovább tart.

Eközben alig esik szó a számszerint második legnagyobb magyar kisebbségről: a felvidékiről. Összehasonlítva Romániával, Szlovákiában talán valamivel kevésbé nehéz magyarnak lenni, ami bizony még nem sok. A tömeges mesterseges betelepítés a színmagyar vagy erősen magyar többségű városokba és nagyobb falvakba, az iparosítás nyújtotta „átsoportosítási” lehetőségek kíméletlen kihasználása, a történelmi mult elfojtása vagy meghamisítása — a módszerekben nem nagy a különbség. De Szlovákiában talán valamivel kisebb ma a felső helyekről is szított nacionalista mámor, az éleken pedig tompít valamit a délszlovákiai összefüggő magyar nyelvterületnek a magyar állammal való tözsomszédsága és a könnyebb kétirányú utazási lehetőség. Érzékelteti azonban a közhangulatot, hogy a felvidéki magyarnak még újságjaiban sem lehet lakhelyét magyar néven, hanem csak göröcsös következetességgel alkalmazott kettős formában, zárójelben a szlovák név után olvasnia, mint: „a bratislavai (pozsonyi) pártgyűlésen”, „a komárnoi (komáromi) kulturális esten”, „a rimavská sobotai (rimaszombati) főtéren” vagy „a královsky chlumeci (királyhelmei) labdarugó mérkőzésen”. (Egészen kivételesen, kulturális beszámolók-

(Folytatás a 4. oldalról)

„Babij Yar”-ból, azt emlegetve, hogy azok zenei megelevenítése érveket és tápot szolgáltatnak „az ellenségnek”, arra vonatkozólag, hogy a Szovjetunióban antiszemitizmus kapott lábra. A bemutatóról a kritika hallgatott, s a „Babij Yar”-t a második előadása után csendben eltüntették a műsorról. Annál érdekesebb, hogy a következő évben (1963) a száműzött „Lady Macbeth” falusi magányából némi átdolgozás után „Katerina Ismailova” címen, visszatérhetett az operaszínpadokra, sőt, a „Stepan Razin kivégzése” című oratóriumát, ugyancsak Jevtusenko versekkel, 1963-ban állami díjjal jutalmazták.

Utolsó éveiben sokat betegeskedett, de fáradhatatlanul tovább dolgozott. Azon persze már régen túl volt, hogy tehetségét bárki kétségbe vonja, vagy pláne elsikkasztani merészelt volna. Mértékadó tényezők egymással versenyeztek, hogy elhalmozzák kitüntetésekkel. 60. születésnapja alkalmából „Sovszakovics-Festival”-t rendeztek; kitüntették a „Szocialista Munka Hőse”, a „Szovjetunió Népművésze” titulusokkal; háromszor kapott „Leninrendet”, megkapta az „Októberi Forradalom Érdemrendet”, a „Munka Vörös Zászlaja Érdemrendet”, hat állami díjat és egy „Lenin-díjat”.

1975. augusztus 12-én keltezett gyászjelentését az egész Politbüro aláírta. Valóban: fia volt az orosz forradalomnak! De megpróbált a lehetőségek határain belül független embernek és művésznek maradni.

nál, a fordított sorrend is megengedett, de csak magyar helységnevet említeni, szlovák megfelelője nélkül, tilos). Nem szólva azokról a betelepítésekig színmagyar helységekről, amelyek szlovák nagyságokról kaptak új és egyetlen megengedett nevet: így lett Cseklészből Bernolákovo, Diószegből Sládkovicovo, Párkányból Stúrovo, Tornaaljból Safarikovo stb. Ami a közéletet illeti: Csehszlovákia legnagyobb — hivatalos adatok szerint ma hatszáz ezer körül mozgó — nemzeti kisebbségének nemcsak hogy politikai képviselője, de egyetlen sportegyesülete sincs. A keresztény hitéletet illetően nem sok a különbség: szlovák, magyar, ruszin egyaránt a kommunista rendszer kismizmizettje, Csehszlovákia etekintetben még kelet-európai viszonylatban is a nyers elnyomás kirívó példája. A felvidéki magyarnak marad az egyetlen engedélyezett terület: a kulturális munka.

Etekintetben felbecsülhetetlen az, amit a most alapításának harmincadik jubileumát ünneplő Csemadok, teljes nevén a Csehszlovákiai Magyar Dolgozók kulturális Szövetsége végez. Nyelvápolás, népdalkultúra, népviseleti és népművészeti ismeretek terjesztése, színjátszó csoportok, irodalomnépszerűsítés és általában a kulturális érdeklődés ébrentartása — mindezt a Csemadok és lelkes munkatársai javára kell írni. Ami különösen örvendetes: ez a munka nemcsak minden nacionalista szemlélettől mentesen, hanem egyenesen a nemzeti megbékélés szellemében folyik. Évi kulturális rendezvényeinek a száma, Dévénytől Nagykaposig, meghaladja a négyezret. Legnépesebb tábora a Rozsnyó mellett, Gombaszög faluban rendezett évi ünnepségnak van, amelyen nem-magyar együttesek is szerepelnek. A Hét címmel a Csemadok — igaz, sovánny tartalmú — hetilapot is adhat kétszáz éves példányszámban a felvidéki magyar olvasó kezébe.

Volt azonban a Csemadoknak egy időszaka, amikor politikai szerepre is vállalkozott. Ez az 1968-as reformkor szak hónapjaiban történt, amikor a szervezet a szabadabb légkörben mintegy a szlovákiai magyarság politikai pártjaként fordult Dubčekhez. Programja a két évtizedes elnyomás megszüntetése és a magyar lakosság teljes egyenjogúságának az elismertetése volt. Intézményes politikai képviselőket sürgetett a magyar kisebbség számára, a legelőtőbb közoktatási és nyelvhasználati sérelmek sürgős orvoslását, valamint magyar egyetemi fakultások és állandó színház felállításával Kassa visszahelyezését régi rangjára a kelet-szlovákiai magyarság kulturális életében. Az akkori szlovák vezető gárdában azonban ezek a törekvések kevés pozitív visszhangra találtak: noha a Csemadok állásfoglalásai mélyen demokratikusak és megfogalmazásában mértékletesek voltak, a szlovák kritikusok azokat a kisebbségi joggal való visszaélésnek minősítették és elvetették. Csehszlovákia szovjet leroanása után a Csemadokban is úgynevezett tisztogatást hajtottak végre: az átalakított elnökség 1969 áprilisában már támogatásáról biztosította azt, amit belpolitikai realitásnak neveztek. A Csemadokot visszaszorították kulturális szerepébe, amelyet tömérdek nehézség közepette úgy-ahogy, pontosabban az

Gróf Teleki Pál

Száz éve, hogy született a nagyok között is egyike a legnagyobb magyaroknak. Élete, küzdelme a magyarság fölemeléséért sokban emlékeztet Széchenyire; tragikus vége még jobban. 1941 április 3-án, amikor az ő sorsa beteljesedett, kezdődött a magyar nemzet 2. világháborús tragédiája... Ami azután jött, az már csak a történelmi események logikus kényszerének a folyománya.

A legdöntőbb és legnehezebb időben állt a magyar kormány élén. A világ tudta róla, a nemzete is, hogy nem akart Hitler oldalán háborúba keveredni. Hiszen mint földrajztudós és éleseszű politikus már akkor tudta, hogy Hitler nem nyerheti meg a háborút. De a nyomás két oldalról: a németek részéről és

ABRÁNYI EMIL (1851—1920):

Föltámadás

*Feltámadunk, mert nincs halál!
Amint lejár a földi élet,
A láthatatlan tűz: a lélek
Lobogva más csillagra száll.*

*Csak az marad örök halott,
Ki hitvány por volt életében,
Ki nem csüggött a jón, a szépen,
Ki könnyeket nem hullatott;*

*Ki másokért nem szenvedett,
Nem hitt, nem vérzett lelkesedve,
A mindenség teremő kedve
Annak nem ad több életet.*

*De aki láng volt valaha,
Aki szerette a világot,
Ki milliókért élni vágyott —
Ne féljen! Nem hal meg soha.*

*Csillagról új csillagra tör
Egy szent erő szolgálatában,
Bilincseket zúz össze bátran,
Buzdít, emel, könnyet töröl.*

*Amíg az űrben egy atom
Elnyomva él, jogért esegve:
Megy végtelenből végtelenbe
Ragyogva, büszkén, szabadon.*

nemzete politikailag éretlen tömegei részéről, meghiúsították minden ilyen irányú erőfeszítését.

A német nyomásnak talán sikerült volna ellenállnia, ha nem játszik közbe döntőleg a revízió kérdése. — Ő „a revízió atyja”, az első Bécsi-döntéssel 1938 novemberében kénytelen volt Hitler kezéből elfogadni az Északi Felvidék déli, tisztán magyar lakta területeit! Ugyancsak Kárpátalját és a 2. Bécsi-döntéssel 1940 augusztusában Észak-Erdélyt és Székelyföld egy részét. — Milyen másképpen képzelte el ő a magyar revíziót!

Így jutottunk el a végzetes 1941 április 1-hez, amikor Hitler tudtára adta a magyar kormánynak, hogy Jugoszláviát megtámadja, Magyarországtól nemcsak átvonulást követel, hanem azt is, hogy teljes haderejével vegyen részt a támadásban. — Összeült a legfelsőbb honvédelmi tanács, amelyben Telekit leszavazták. Másnap, április 2-án, Apor Gábor római nagykövetnek írja: „A Kormányzó, a fele kormány, a hadsereg, a parlament ellenem van.” (A levelet halála után ott találták még íróasztalán.)

Ugyanaznap este résztvett még a

„ahogy lehet” szellemében elláthat. A szlovákiai magyarság megmaradt megtört félnek, alapvető sérelmei azóta is megoldatlanok.

cserkész-lelkigyakorlat záró beszédén. Elvégezte húsvéti gyónását Witz Bélánál. Részt akart venni a másnapi közös cserkész-áldozáson. De jött a végzetes éjszaka, a történelmi Sándor-palotában. — Ince Péter, az inasa szerint, éjfél után nagyon kimerülten tért haza. Kérte, hogy készítse ki másnapra a cserkészruháját. Aztán lefeküdt, és el is aludt. Éjfél után 2-kor együttesen jelentkezett nála az amerikai és az angol nagykövet sürgős kihallgatásra. Közölték vele, hogy ma éjjelkor a magyar kormány ígérete ellenére a német tankok több helyen átlépték a magyar határt, nyilván Jugoszlávia leroanására... A következményekért őt, a miniszterelnököt teszik felelőssé. — Teleki azon nyomban felhívta a kormányzót. Hogy mit beszélhetek, arról a kormányzóhoz írt búcsúlevele nyújt tájékoztatást.

Mikor inasa reggel 7-kor bement hozzá, hogy fölébressze, Telekit vértócsában fekvé találta az ágy mellett... — Baky Lajos professzor, a kezelőorvos megállapította, hogy öngyilkos lett, föbelötte magát.

Az éjjeliszekrényén Nostradamus „Jóslata”, Széchenyi Naplója és Barcza londoni nagykövet táviratának a másolata feküdt, melyben közölte, hogy ha Magyarország átengedi területén Hitler csapatait, megszakítja Magyarországgal a diplomáciai viszonyt, ha pedig maga is támad, akkor Anglia hadat üzen Magyarországnak.

A dolgozószobája íróasztalán két levelet találtak: az egyik a kormányzónak szólt, a másik Ince Péternek. Az utóbbi borítékban két búcsúlevél: egy a kormányhoz, a második a családjához.

A tragédia hírére a kormányzó a Sándor-palotába sietett. Odaadták a neki címzett levelet. A kormányzó, átvéve a levelet, kérte, hogy a halottal együtt maradhasson... A levélben ez állt: „Főméltóságú Úr! Szószegők lettünk! — gyávaságból — a Mohácsi beszéden alapuló örök békeszerződéssel szemben. ¹ A nemzet érzi, és mi odadoztuk becsületét. A gazemberek oldalára álltunk — mert a mondvasínált atrocitásokból egy szó sem igaz. Sem a magyarok ellen, de még a németek ellen sem! Hullarablók lettünk! A legpocsekabb nemzet. Nem tartottalak vissza. Bűnös vagyok. — 1941. ápr. 3. — Teleki Pál.”

A levél hátsó oldalán ez állt: „Főméltóságú Úr! Ha cselekedtem nem is sikerülne teljesen és még élnék, ezennel lemondok. — 1941. ápr. 3. Mély tisztelettel! Teleki Pál”.

Ez a levél mindent megmond, még azt is, amit ki nem mond. — Gróf Teleki Pál miniszterelnök nem gyávaságból, nem történelmi felelőssége elől menekült a halálba, hanem azért, hogy megmentse nemzete és a saját becsületét. — Nemzetéért tette azt, amit tett kétségbeesztő helyzetében a felelős magyar miniszterelnök... Hogy halála legyen az engesztelés és a mentesség nemzetéért, amely megoszlott és nem tudott vele egyleni a döntő pillanatokban...

Április 3-án, amikor országszerte fekete lobogók hirdették a nagy gyászt, Teleki Pál halálát, — a magyar országutakat beláthatatlan osztagokban lepték el a német páncélosok s a Duna széles hömpölygő folyama fölött sűrű rajokban sötét acélmadarak szálltak délre, Belgrád felé.

¹ Magyarország és Jugoszlávia 1940. december 12-én „örök barátsági szerződést” kötött.

HAZAI FIGYELŐ

Megkondult harangok

Március 12-én éjjel pontosan 2 óra-kor megkondultak a szegei Fogadalmi-templom harangjai arra emlékeztetve, hogy 100 évvel ezelőtt a megáradt Tisza rátört az alvó városra s néhány óra alatt rombadöntötte az ország akkori második legnagyobb városát. A „szegei nagyárvíz” megrázta az egész országot s a város újjáépítésében a fél Európa kivette részét. — „Szege szebb lesz, mint volt” — mondta állítólag Ferenc József, amikor meglátogatta az árvízszujtotta várost. Mindenesetre ezt a jelenetet örökíti meg Vágó Pál nagyméretű festménye, mely a szegei Múzeumban volt. (Vajon, ott van-e még?)

Feszty Masa festőművész halála

Feszty Árpád és Jókai Róza leánya, Feszty Masa március elsején, 85 éves korában hunyt el. Apja, Feszty Árpád is festő volt, híres műve: az 1896-os Milléniumra készült „Magyarok bejövetele” c. monumentális „körkép” sajnos, a 2. világháborúban súlyosan megromlódott! Feszty Masa Firenzében és Münchenben tanult, 1922-ben rendezte első kiállítását. Bensőséges tájképekkel és vallásos témájú képeivel tűnt föl, de kiváló portréfestő is volt. Megfestette többek közt Mindszenty hercegprímás és Mécs László portréját is. Négy évvel ezelőtt egy Ózd melletti kis faluba költözött és ott hunyt el.

Könyvnap előzetes

Az idei Könyvnapon mintegy 100 könyvújdonság jelenik meg. Ugyanakkor a Nemzetközi Gyermekév kapcsán Budapesten kiállítás nyílik, amely a gyermekkönyv-kiadás egész történetét bemutatja.

A győri karmelita rendház restaurálása

Rövidesen megkezdődnek az egykori rendház helyreállítási munkálatai. A 18. sz. elejéről való nagyrészt műemlék-épületet eddig raktárnak használták, a restaurálás után kulturális célokra (műcsarnok, művészklub stb.) veszik igénybe. Tárgyalások folynak az Áll. Egyházügyi Hivatallal egy káptalandombi alkalmas épület átvételéről is, ahol az egyházi műkincseket helyeznék el.

A Kossuth Rádió Jean Villot bíborosáról

A vatikáni bíboros-államtitkár halálával kapcsolatban a Kossuth Rádió jelentése kiemeli, hogy Villot kardinális milyen „nagy szerepet játszott VI. Pál pápa keleti politikájának kidolgozásában, vagyis a szocialista országokhoz fűződő viszony kifejlesztésében, a párbeszéd létrehozásában”.

„Névadó” vagy keresztelés?

A „névadó ünnep” minden áron való erőszakolása ellenére a Magyarországon született gyermekek 80 %-át megkeresztelik. Hasonló az arány a temetkezéseknél is: az elhunytak ugyancsak 80 %-át temetik egyházi szertartással.

Zsírfigyasztási világrekord

Az Orsz. Egészségvédelmi Intézet jelentése szerint Magyarországon az emberek egészségtelenül táplálkoznak. Zsírból pl. az egy főre eső évi fogyasztás 27,5 kiló, ami több mint bárhol a világon!

Közlekedés és baleseti arány Budapesten

A magyar fővárosban jelenleg több mint 320 ezer gépjármű, köztük 200

ezer személykocsi közlekedik. 1977-hez viszonyítva ezek a számok 8 %-os növekedést mutatnak. Az úthálózat kiépítése viszont nem haladt együtt a fejlődéssel, a zsúfolt pesti utakon az autós-közlekedés egyre nehezebb s rohamosan szaporodnak a közlekedési balesetek. A múlt évben Budapesten közel 5000 baleset történt, ezeknek több mint 50 %-át gyorsanhajtó-, vagy ittas gépkocsivezetők okozták.

Ki gondolná?

hogy Magyarország egy év alatt, 1978-ban 526 tonna mennyiségben szállított külföldre vágott galambot! A vevők: Olaszország, Ny. Németország, Svájc, Libanon és Kuwait.

Kint vagyunk a vízből!

Ugyancsak a Kossuth Rádió híradása, hogy 1980 végéig Indiában — úgy mond — „lényegesen javulnak a magyar nyelv oktatásának (!) feltételei, sőt bővül (!) a magyar-indiai könyvkiadók együttműködése is.

Felháborodás futball-ügyben

Az MLSZ (Magyar Labdarúgó Szövetség) elnöksége közölte, hogy a jövőben rendszeresen kiértékelik az egyes csapatok teljesítményeit és olyan csapatokkal szemben, melyek nem mutatnak fel odaadó, tisztességes játékot, küzdőszellemet — büntető szankciókat fognak alkalmazni. Az ok: általános felháborodást váltott ki néhány, a TV-ben is közvetített mérkőzés, főleg a székesfehérvári Videoton — Csepel találkozó. Széltében-hosszában nyíltan megvesztetéstől („bundá”-ról) beszéltek. Egy szurkoló a riporternek tömören így foglalta össze véleményét a mérkőzésről: „Kamu volt az egész. Teljes bunda volt. Ha én két béna lábbal felmegyek futbalozni, akkor is többet csinállok, mint ezek”.

TURISTÁKRA VONATKOZÓ ÚJ RENDELKEZÉSEK

1979 március 1-től kezdődő hatállyal a Magyarországra látogató nyugati turistákra az alanti deviza és behozatali szabályok érvényesek:

Forintban mindössze száz forint vihető be, de ez is csak aprópénzben, azaz érmékben. Ugyanennyi vihető vissza is a kiutazáskor.

Külföldiek a magukkal hozott valutát, csak hivatalos árfolyamon, és kizárólag a hivatalos beváltóhelyeken válthatják át forintra. Ilyenek: a Magyar Nemzeti Bank, az OTP és az utazási irodák. A külföldiek a magukkal hozott ingószármagánforgalomban nem adhatják el.

Visszautazáskor a megmaradt devizát és utiholminak nem tekinthető értékeit engedély nélkül kivihetik, de a beutazáskor „értékbehozatali tanúsítványt” kell kitölteni, melyet a vámhatóság ad ki. Utazási csekk, és más csekk kivihető engedély nélkül, ha a kiállító és a címzett külföldi.

Külföldi 100.000 Forint értékben aluli ajándéktárgyat vihet be külön devizahatósági engedély nélkül, de természetesen ezt meg kell vámoltatni. Élelmiszerből, dohányfélésekből és szeszestárból három napra elegendő vihető ki. De ha a belföldi turista 24 óránál rövidebb ideig tartózkodott Magyarországon, csak 100 Forint értékű élelmiszert vihet át a határon.

Börtönvilág Magyarországon 1945-56

— FEHÉRVÁRY ISTVÁN KÖNYVE —

Lesz-e egyszer valaki, aki megírja majd, hogy mi történt Magyarországon a kommunista börtönökben? — Kérdeztük néha egymástól azok alatt a borzalmak évek alatt, amikor testünk gyengült és lelkierőnk a szenvedés kezdte felőrölni. Kiássa-e majd történész, vagy statisztikus, hogy hányan, kik, miért voltak börtönben? Kiket miért végeztek ki? Kik voltak a vérbírák és álvédők? E beszélgetések vége rendszerint lemondó kézlegintés volt. — Lehetetlen vállalkozás lenne, mert a nyomok eltűnnek.

Most itt az emigrációban Fehérváry István szívós és kitartó munkával, fénycsóvát vetett a politikai börtönökre és a számok alá rejtett neveket olvashatókká tette. Nem minden nevet tudott felfedni, de sokakat visszahozott a magyar nép emlékezetébe. Ezért a páratlanul álló történelmi munkájáért mi, volt rabtársak, tisztelettel hajtjuk meg fejünket Fehérváry István előtt, aki fiatalosága legszebb éveit kommunista börtönökben töltötte.

333 kivégzett nevét találhatjuk meg a könyvben — sajnos, csak egy töredékét az ezreknek. Mert több ezerre tehető azoknak a száma, akik a kommunista hatalom átvétele után életüket vesztették. — Öt ezer? — Ehhez hozzájön az a további 10.000, akit Rákosiék vallamilyen háborús bűn vádjával végeztek ki. — A szerző ezekről a „Börtönvilág” második kötetében fog majd beszámolni. Végül kb. 100.000-re tehető azoknak a száma, akik mint politikai foglyok Szibériában vagy hadifogságban, vagy kitelepítés alatt vesztették el életüket.

Az író kutatások és levelezés alapján kb. 36 olyan perrel foglalkozik, amelynek a szereplői a „népi demokrácia” megdöntésének” vádjával állottak a bíróság előtt. Ezek a perek keresztül majdnem 300 név jelenik meg; köztük kedves barátok arca villan fel előttünk... magyar embereké, akik nem tudtak beletörödni abba, hogy Rákosi bandája a magyar nép legjobb fiait a magyar szabadsággal együtt elveszejtse. Azonban az író megjegyzi, hogy miután rengeteg titkos tárgyalás volt, ezek az ügyek csak egy részét képezik az egész borzalomnak, amelynek ezekre menő ma még ismeretlen vádlottja volt.

Látogatás a győri Püspökvárban

A „Salzburger Nachrichten” egyik szerkesztője, Hans Kutil, a Katolische Medienakademie magyarországi látogatásával kapcsolatban a győri püspökvárban is járt. — A vár viharvert, kifakult külseje a régi jobb időkre emlékezteti, plüss-atmoszférája belül éles ellentétben áll a jelen valósággal. — Hirtelen az egyházi kérdésekben illetékes államtitkár, Straub István, fordul be fekete Mercedes-én, sofőrrel, a püspökvárba és otthonosan foglal helyet a cseppet sem proletárius környezetben s éppen Széchényi Miklós püspök hatalmas portréja alatt. Miközben a KP-funkcionárius nem éppen virágnyelven fejezi ki előttünk a reményt, — írja az orsztrák újságíró — hogy a vallás egyszer, ahogy azt Lenin megjövendölte, ki fog halni, a püspök és a teológus Nyíry Tamás professzor élvezettel kóstolgatják a kétségkívül nagyon jó bort... Straub pedig egyértelműleg kifejti, hogy az Egyházat befogadják mint „rendszer-stabilizáló” tényezőt. „Nincs véres kés a szánkban, amivel körülsza-

Ma talán már fel sem lehet tární többé a neveket, mert a szemtanúk és börtöntársak már tudja Isten hol vannak, az ÁVO meg 1956-ban minden áruló nyomot eltüntetett.

A „Börtönvilág Magyarországon” megtanítja azokat, akik sohase voltak ott, hogy milyen börtönök léteztek, kiket hol őriztek, kínoztak és végeztek ki. Érdemes megismerkedni az álligazságszolgáltatás főbb alakjaival és a leginkább ismert ÁVO-sokkal. Túl a borzalmakon, a szerző a börtönirodalom vérrel a falra vagy klozettpapírra írt remekműveiből is ad szemelvényeket. Mert a szenvedést az Isten néha művészi ihletté változtatja. — Egy rabtársunk, Fülei-Szántó Bandi, aki ha lehetőség volt rá, filozófiai órákat adott, azt tanítva, hogy a művészet két nagy ihletője a szenvedés és az öröm... Az elsőből kicsit túl sok jutott, míg a második csak egyszer járt át igazán bennünket, akkor amikor az Úristen nagy és hatalmas keze benyúlt értünk a rácsok mögé és újra szabadok lettünk.

A könyv monumentális munka. Szinte hihetetlen, hogy egy magányos szerző ilyen hatalmas anyagot össze tudott gyűjteni. A volt rabtárs csak hálát és köszönetet érez az író iránt. Ebben az érzésben azoknak is osztozniuk kell, akik kimaradtak a könyvből: biztosan sokan lesznek.

Kövágó József

A könyv ára 26.— DM, fűzve 22.— DM. Megrendelhető: Nemzetőr 8. München 34. Postfach 70.

MEGJELENT

TOLLAS TIBOR VERSES KAZETTÁJA

30 év válogatott költeményei a szerző előadásában

(Összekötő szöveggel 2X30 perc)

A költő versein keresztül ismerteti meg hallgatóival egy rossz csillagzat alatt született nemzedék élményeit, a korán elhagyott otthon, a börtön, a levert szabadságharc, idegenben kényszerült élet problémáit. Négy önálló kötetének (Csak ennyi fény maradt, Járdaszígeten, Eszterlanc, Irgalmas fák) legszebb verseit hallhatják. Megrendelhető: Nemzetőr, 8 München 34. Postfach 70. Ára: 15.—, vagy 7.50 §.

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

B é c s: A keresztség szentségében részesültek: — **Zórád Krisztina**, Z. János és Bárány Rozália leánya 1979. február 18-án; **Ferenczi Beatrix**, F. György és Demeczky Fabiola leánya 79. február 25-én

Az örök hazába költözött: **Dr. Schubert József** életének 75. évében 1979. február 25-én. — **Gódi János**, bádógymester, 49 éves, autóbaleset áldozata lett 1979. február 25-én. — A hófúvásban megcsúszott kocsija a korlátnak vágódott, de Gódi épen szállt ki belőle. Az út szélén állva kért segítséget a rohanó autósoktól. Egy rendőrtisztviselő, látva az integető Gódit, fékezett, de ő is megcsúszott, nekivágódott Gódinak, aki súlyos sérülésébe még a mentőkocsiban halt meg.

BELGIUM

FIGYELEM! — A Magyar Növérsek lelkigyakorlata szept. 6-án este kezdődik a Stella Matutina lelkigyakorlatos házban Banneuxben és szept. 15-én végződik. — Vezető P. Matyasovich Henrik SJ. Jelentkezés: Collegium Hungaricum, Blijde Inkomstraat 18, B-3000 Leuven.

B r ü s s z e l: Nagyböjti lelkigyakorlat ápr. 12—14-ig (nagycsütörtöktől Feltámadásig) este 1/4 8-kor. — Nagypénteken énekes Passió. A szentbeszédet Msgr. Mester István tartja.

FRANCIAORSZÁG

P á r i z s: A keresztség szentségében részesültek: 1978-ban: **Mezey Melinda** és **Márta**, M. József és Ivánszky Erzsébet leányai, 1978. ápr. 29. — **Tóth Veréb Zoltán**, T. V. Dezső és Szügyi Piroska fia, 1978. szept. 17-én. — **Molnár Mario Sebastien**, M. András és Fehér Klára fia, 1978. dec. 24-én.

MINDSZENTY EMLÉKÉREM

Az újság, a fénykép nem maradandó. Egy év múlva elsárgul, vagy elkallódik. Egy művészi érme nemesféméből azonban évszázadokra szól és értéke évről-évre emelkedik.

Mindszenty Bíboros életfogytiglani elítélésének 30. évfordulójára a NŰMISMATICA HUNGARICA kiadásában emlékérem jelent meg, amit ajánlunk olvasóinknak és barátainknak. Technikai adatai: bronzból, ezüsből és aranyból 38 mm-es átmérőjű, kb. 24 gr. súlyú. A bronz és ezüst 24 gr. az arany 26 gr.-finomságú, 22 karát. Ára: bronz = 25.— DM (13.— \$) ezüst = 75.— DM (38.— \$), arany = 695.— DM (370.— \$). A kivitelezés finomsága garantálva. Az aranyérméket csak akkor tudják a megadott áron kivitelezni, ha legalább 50 megrendelés összejön.

Megrendelhető: Numismatica Hungarica, Postfach 73-0302, D-6-Frankfurt/M. 73. Ny. Németország.

1979-ben: **Nagy Erzsébet**, N. Tibor és Butás Jusztina leánya, 1979. jan. 20-án. — **Jankovich Iona Anna**, J. István és Buderer Agnes leánya, 1979. márc. 3-án.

Elhalálozások: 1978-ban: **Tóth József**, Párizs, márc. 11, 55 éves. — **Héberger Jules**, Clichy, máj. 30, 76 éves. — **Altenbach Ferencné** szül. Réti Katalin, Cormeilles, jún. 28, 74 éves. — **Szakvári Emil**, Avon, júl. 3. — **Zétek Antal**, Villeneuve St. Georges, aug. 8, 66 éves. — **Kiss Sándor**, Párizs, aug. 16, 52 éves. — **Horváth János**, Levallois, aug. 20, 58 éves. — **Tóth László**, Párizs, szept. 1, 46 éves. — **Valiskó József**, Le Raincy, okt. 17, 43 éves. — **Henrich Antal**, Levallois, nov. 26, 54 éves.

NÉMETORSZÁG

A u g s b u r g: **Horváth Zoltán** magyar szentmise keretében márc. 25-én járult első szentáldozáshoz.

H a m b u r g: **Keresztelés:** **Lipták Tibor**, L. Tibor és Baziti Mária fia, Bremenben 1978. ápr. 14-én. — **Lemich Anton**, L. József és Kustor Julianna fia, Hamburg, 78. febr. 20. — **Lévay Olga**, L. János és Trieber Margit leánya, Hamburg, 78. dec. 25. — **Eberhardt Mike**, — Lutz Eberhardt és Trieber Margit fia, Hamburg, 1978. dec. 25. — **Leszkovszky Péter** és **L. Pál**, ikrek, L. József és Gál Erzsébet fiai, Bremen, 1978. dec. 24-én. — **Kovács Mike**, K. István és Anna Branislava Orcehovska fia, Hamburg, 79. febr. 16.

M a n n h e i m: **Halálozás:** **Schweissguth Pál**, gyógyszerész, 47. életévében 1979. febr. 17-én Säckingben elhunyt.

M ü n c h e n: **Keresztelés:** **Peuten Gábor**, P. Matthias és Kaposvári Katalin fia, 1979. febr. 14-én Erlangenben. Nővekedieki szülei örömeire!

Halálozás: **Dr. med. Póta László**, 1979 márc. 6-án Murnauban 67 éves korában elhunyt. Temették 1979 márc. 9-én ugyanott.

M ü n s t e r: **Keresztelés:** **Bálint Miklós**, B. János és Annaliese szülők fia, Marlban.

OLASZORSZÁG

R ó m a: **Halálozás:** **özv. Lovisatóné sz. Bendekovits Anna** 1979. január 23-án hunyt el. — **M i l a n o:** **özv. Kertészné sz. Szende Márta**, 1979. jan. 30-án 89 éves korában hunyt el. — Nyugodjanak békében!

SVÁJC

L a u s a n n e: **Keresztelés:** Isten gyermekei és az Anyaszentegyház tagjai lettek: **Ambrus Severine Mária Constance**, A. János és Marie-Therése harmadik gyermeke, 1979. jan. 4-én. — **Schefftsik Christl**, Sch. István és Baranvai Flóra második gyermeke, 1979. márc. 4-én. — **Jeanette Jean Christophe**, J. Gábor és Györgyi második gyermeke, 1979. febr. 23-án.

Szombathelyről kaptuk a szomorú hírt: **Dr. Kappel János kanonok (1900—1979)**, akit joggal „Szombathely gyónatatyja” néven ismert és szeretett ott mindenki, ez év január 14-én csendesen elhunyt. Január 19-én nagy részvét mellett temették a szombathelyi Szent Kvirin-templom kriptájában. Szülőfalujából, Németgyíróról (Burgenland, Deutsch-Genersdorf), is nagyon sokan jöttek autókkal a temetésre.

Kappel János az elhunyt Géfin Gyula kanonok és Werner Alajos egyházzene-szűnk mellett a szombathelyi egyházmegye fénykorát jelentették Mikes János püspök idejében. Kappel Jánost egyházmegyéje „lelkismeretének is” nevezték. Egy személyben ritkán egyesült annyi józanság, világos értelem, szerény és jóságos papi lelkülettel. Mindenütt ott volt, ahol tenni és segíteni kellett és mindig háttérbe húzódtott ahol ünnepeket. Sok munkája mellett, — püspöki titkár, irodaigazgató, vicerektor, teológiai tanár — megmaradt kevés idejét

Büszke voltam arra, hogy magyar vagyok

— Levél a szerkesztőhöz —

Johannesburg 1979. febr. 28.

Az Életünk januári számában olvastam a szomorú hírt, hogy **W e r n e r A l a j o s**, a magyar egyházi zene apostola elhunyt. Csak hallásból ismerem őt és csak egyszer láttam életemben, de úgy érzem, ez a találkozó jellegzetesen rávilágít lelki nagyságára, bátorságára és mindenek felett való Istenszere-tetére.

1966-ban a Váci fegyház lakója voltam, ahová miután Szibériát megjár-tam, mint politikai elítélt kerültem. Két évet kaptunk, mert hazaküldött cserkészságokon keresztül „izgultunk”, ami a gyakorlatban abban nyilvánult meg, hogy imádkoztunk magyar hazánk szabadságáért.

Egy nyári délután a börtönkórház rácsos ablakából néztem az öreg és beteg rabok sétáját, s megakadt a szemem egy őszhajú, egyenestartású rabon, aki öreg kora dacára is felemelt fejvel rótt a köröket. Hófehér haján ezüstösen csillogtak a nap sugarai. Vajon ki lehet ez a rab, — találgattam magamban, de miután nem ismertem senkit a kórház rabjai közül, így nem találtam tanácsosnak érdeklődni személye felől. A szememet azonban nem tudtam levenni róla és magamban azon töprengtem, vajon ez a tisztos kinézésű öregúr mit vétetett a népidemokrácia ellen. Egyszer csak egy hang szólalt meg mögöttem: Tudja ki az az őszhajú rab ott lent az udvaron? — Felrezenve gondolataimból hátra tekintettem és a kórház irnokát pillan-

tottam meg magam mögött. Nem, — válaszoltam kérdésére, s ő minden tovább nélkül folytatta. — Az az őszhajú rab, akit lent lát, Werner Alajos, a híres egyház-zeneész. Tudja, ez egy csodálatos ember. Nemrég volt a harmad tárgyalása, amelyen mint irnok véletlenül én is jelen voltam. Amikor a bíró behívatta és nekiszegezte a szokásos kérdést: — Remélem, Werner, megbánta amit tett és szabadulása után nem fog megegyezni a Népköztársaság törvényeibe ütköző dolgot cselekedni, — Werner Alajos a maga szerény, halk hangján csak ennyit válaszolt:

— Tisztelt bíró úr, — már évekkkel ezelőtt a tárgyalásunkon megmondtam, hogy nincs mit megbánnom, mert nem vétettem senki ellen. Amit a jó Isten rámmért, megadással viselem és megnyugszom szent akaratában. Ő tudja szabadulásom idejét és ismét csak azt mondhatom, nincs mit megbánnom.

Miután a bíró közölte velem, hogy nem kapja meg büntetése hátralévő részének elengedését, nagymérgesen kizavarta a tárgyalóteremből és a másik két bírósági ülnökhöz fordulva a következőket mondta:

—Lássátok elvtársak, bármennyire is haragszom rá makacssága miatt, de azért nagyrabecsülöm ezt az embert.

Amint ott álltam és szememmel tovább kísértem az őszhajú rabot, büszke voltam arra, hogy magyar vagyok.

Szívélyes üdvözlettel:

Zimmermann József

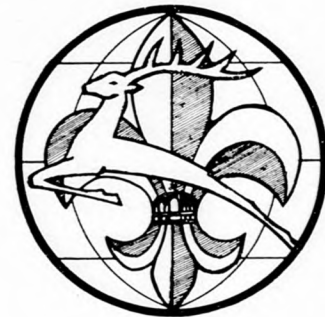
korán reggel és késő este a székesegyház gyóntatószékében töltötte, amely sosem volt üres. A háború legnehezebb idejében és az összeomlások vezette gazdasági ügyeket, épített új szemináriumot stb. A kanonokság is már csak akkor „érte utól”, amikor már vagyoniilag nem jelentett semmit. Nagyon kevéssel beérő pap volt; pénzt szegény diákoknak osztogatta el titokban. A papi öreothonban húzta meg magát egy kis szobában élete végéig. Számtalan gyónógvermeke és paptestvérei imája lesz a Szent Kvirin-templom kriptájában az ő legszebb örökmécsese.

A Szovjetunió népessége

Még a lakosság 51 %-a orosz, de félfő, hogy a nem-orosz lakosság nagy szaporasága miatt, az erőszakos oroszítás ellenére (hadsereg, iskolák, iparosítás stb.) néhány éven belül a lakosság többsége már nem orosz lesz. Az erőszakos oroszítás és az ún. önálló nemzetiségű szovjet köztársaságokban a Párt és a gazdasági élet élvonalában a nemzetiségiek háttérbe szorítása nagy ellenkezést vált ki. A kommunizmussal foglalkozó komoly szakértők szerint, a kommunizmus fejlődése kilátástalanná vált és ezért az egész keleti blokk főnállásának legsúlyosabb krízisét éli. Mert: 1. A Szovjetunió lehetetlen hatalmi igényekkel lép föl (világuralom!) óriási belső nehézségei mellett. 2. Lényegében ma is ugyanazokkal a módszerekkel, intézményekkel, strukturális berendezéssel operál, mint Sztálin idejében. Ezzel a Lenin—Sztálin-i ideológia légtüres térbe jutott, a Szovjetunióban a hatalmi érdeken kívül, senkit nem lelkesít; még kevésbé a csatlós államokban, akiket nemzet- és gazdaságpolitikai szempontból béklyóba köt. 3. A tudományos, technikai és gazdasági versenyben, bármilyen erőfeszítéseket is tesz, a Nyugattal szemben mindig alul marad. Különösen óriási a hátrány a fogyasztási cikkekben: ezen a téren még a fejlettebb csatlósai is megelőzik.

(DDR, Magyarország, Csehszlovákia.)
4. Ehhez járul még az, hogy az egész vezető élgárda a régi: 70 éven fölül.

Angliában és Walesben általánosan divatbajött katolikusoknál is az ún. „bűnbánati áhitat” gyakorlat, amit általános fölöldozás követett (generalis absolutio). Az angol katolikus hetilap „The Tablet” írja egy olvasói levéllel kapcsolatban: „Római illetékes hely leállította ezt a gyakorlatot, mivel az általános fölöldozás föltételei: végszükség, paphiány nincsenek meg.

TELEKI PÁL

nyári cserkész nagytábor

A Magyar Cserkészszövetség európai cserkészkerülete néhai főcserkésze, gróf Teleki Pál születésének száz éves évfordulóján

TELEKI PÁL CSERKÉSZTÁBORT

rendez a kastli magyar gimnázium melletti Mennesberg-i erdőben. A tábor időpontja 1979. július 26 — augusztus 5. A nagytáborban örsvezetői, kiscserkész örsvezető, segédtszti vezetőképző táborok, valamint fiú- és leánycserkész szórvány-táborok lesznek. A bärnhofi vadászházban kiscserkész tanyázás lesz.

Ugyancsak ebben az időben rendezük meg magyarul gyengén beszélő fiataljaink számára Iskola-táborunkat is.

Valamennyi táborra a csapatparancsnokok útján vagy az európai cserkészkerület központjában lehet jelentkezni (8 München 81. Oberföhringerstr. 40. — Tel.: (089) 98 26 38). A tábor parancsnoksága örömmel küld tájékoztatót.

Magyar Cserkészszövetség
Európai Kerülete

SPORT

A bécsi fedettpályás Európa-atlétika-bajnokságon a magyarok 8 atlétával vettek részt. Egy arany és egy bronzéremmel tértek haza. A női magasugrásban Mátay Andrea igazolta „favorit” szerepét, — egy héttel előtte ugyanis új fedettpályás világcúcsot ugrott: 198 cm! Bécsben elég volt 192 cm is a győzelemhez. A másik érmet a fiatal 19 éves Paróczai András szerezte a 800 méteres futásban. Egy szép sportszerű gesztus is történt ezen a bajnokságon és ez az angol Dakes női súlydóbo nevéhez fűződik. Csak 3 induló volt a súlydóbozásban, tehát már az érem biztos volt. A győztes és a harmadik, mindkettő keletnémet atlétanő, 20 méter felett dobott. Dakes csak 15.66-ot. Erre ő a bronzéremt visszaadta, azzal a sportszerű megjegyzéssel, ha több induló van, biztos, hogy nem lett volna harmadik ilyen gyenge eredménnyel.

Nagy csalódást okoztak férfi kézilabdázóink miután az első meccsen kikapnak a svájciaktól, utána hiába győzték le a svédekkel és a bulgárokat, már csak TV-n nézhetik a moszkvai olimpiát.

A megindult futball-idény első eredményei éppen olyan szeszélyesek voltak, mint az időjárás. Ki gondolta volna, hogy a futballban is „törpe” Málta csapata Európa-kupa selejtezőn 0:0-at harcol ki az „óriás” NSZK csapata ellen? Egy néző: a németek ott állnak, ahol tavaly a világbajnokságon abbahagyták.

Március 7-én folytatódott az európai kupamérkőzések sorozata az elődöntőbe jutásért. Csak egy magyar csapat, a pesti Honvéd volt érdekelve, az UEFA kupában. Nagy teljesítménye, hogy decemberben kiverte a holland Ajax Amsterdamt. Az is komoly önbizalomra adott okot, hogy otthon az eddigi 3 mérkőzésen 14 gólt lőtt és csak 1-et kapott. Azonban az első tavaszi meccsen 3:0-ra kikapott a Tatabányától, így már előrevetette árnyékát a kudarc. Ki is kapott a német Duisburg csapatától 3:2-re. A TV jóvoltából láthattuk a pesti meccset. Nem úgy indult, hogy kikapnak. Három kapufa rövid 15 perc alatt! Gólt mégis az ellenfél rúgott. De a Honvéd erre két góllal válaszolt. A Duisburg azonban nemcsak kiegyenlített, de egy vitatható 11-essel a vezetést is megszerezte. Sajnos a kondíció egyre csökkent és a vendégek uralták a pályát és megerőltelten győztek.

Biztatóbb az olimpiai keret szereplése. A német Frankfurt csapatával 2 szer játszottak és mindkét alkalommal 2:0-ra győztek Dr. Lakat legényei. Úgy látszik, hogy jó kezében kovácsolódik a jövő csapata.

Egy legendáshírű ökölvívót temettek Pesten: Harangi Imre halt meg.

Az idősebb sportbarátok emlékeznek a felejthetetlen jelenetre: 1936-ban Berlinben fehér kötással a fején, 100.000 ünneplő közönség, a magyar Himnusz hangjai és Harangi átveszi az aranyéremet. A mérkőzés alatt felrepedt a szemöldöke egy ütéstől, folyt a vér, izgult az egész ország a rádió mellett, csak le ne léptessék. Az egész ország a szívébe zárta Berlin vérző hőst.

Ismét szép siker az asztali-teniszben. A pesti Spártakusz csapata Duisburgban harmadszor nyerte el Düsseldorf csapata ellen az Európakupát.

Bécsben, a műkorcsolyázó világbajnokságon a Regöczy-Sallay pár a jég-táncban megszerezte az ezüstéremet. A stadion közönsége — sokkal inkább mint a győztes szovjet-kettőst! — tombolva ünnepelte a magyar sikert.

KÖZÉRDEKU HIREK

A Máriacell-i zarándoklat és Mind-szenty-émlékmúzeum fölavatása június 16—17-én lesz. — A végleges és részletes programig közöljük, hogy 16-án délután 5—6 óra között lesz a zarándoklat fogadása. Sötétedéskor ájtatosság a kegytemplomban, utána gyertyás-körmenet. Az Emlékmúzeum megnyitása és megtekintése 17-én, vasárnap, ünnepi szentmisével kezdődik és egy „megemlékezési órával” végződik. Ez a része az ünnepségnek kb. déli 1/2 — 1 óráig tart. A Máriacell-i ünnepségeken több magyar egyesület és közösség hivatalosan vesz részt. — További jelentkezést az „Életünk” szerkesztőségébe kérünk.

Dr. Fábrián Károly, az egész magyarság szeretett Károly Atyája, az Oberhaching-i St. Rita-Heim-ben van nagyon lelkiismeretes gondozásban. Örömmel közölhetjük, hogy lassan bár, de észrevehetően erősödik. Beszéde összefüggőbb és érthetőbb. Emlékezete pedig néha szinte meglepő. Támogatással és mankóval a folyosón jár is. A meghévíztől jobbja helyett most balkézrel próbálgat ímni. II. János Pál pápa nevét már sikerült is neki leírni.

Rómában kellemes szobát, jó ellátást nyújt a

SZENT ISTVÁN ZARÁNDOKHÁZ

Kápolna. Kert. Parkolóhely. Márciustól október végéig jóval előbb kérjen szobát. Levélbeni jelentkezés. Cím: 00151 Roma, Via del Casaleto 481. Tel.: 5373319 vagy 53-62-07. Megközelíthető: a római TERMINI pályaudvartól a 27. busszal a végállomásig (csak este 21.30 óráig közlekedik). A végállomáson átszállás a 144. buszra. Taxi a TERMINI-től: 1500 Lira. Szállítás, ellátás napi 14.500 Lira. Magyar útlevelel rendelkezőknek éjjeli szállás csak 3500 Lira.

Ha szereti a magyar konyhát, a hazai ízeket érdemes megrendelni

Mikes Júlia SZAKÁCSKONYVÉT.

Egy tapasztalt háziasszony receptgyűjteménye és ezernyi ötlet, Vajda Albert humorával fűszerezve (272 oldal). Ára 20 DM, vagy 10 \$. Megrendelhető: Juhász, 8000 München 80. Bülowstr. 10.

Ausztriába látogató turisták figyelmébe! Második kiadásban is megjelent

Juhász László:

BÉCS MAGYAR EMLÉKEI c. könyve. 168 oldal, 18 illusztráció.

Ára: 15 DM, 100 Sch. vagy 7 \$. Megrendelhető: Dr. László Juhász, 8 München 80. Bülowstr. 10/2.

Yves de Daruvár:

A FELDARABOLT MAGYARORSZÁG c. híres könyve magyarul, több színes és fekete fehér képpel és térképpel, kemény vászonkötésben, számtalan olyan fontos történelmi dokumentumot tartalmaz, mely a szerző másnyelvű kiadványaiban nem szerepel. Az izgalmas történelmi dokumentációt olvassuk anvanvelvünkön.

A könyvnek ára portóval együtt 40.— Sfr., vagy ezen értéknek megfelelő más valuta.

Megrendelhető közvetlen a kiadónál:

EDITION BALOGH. Pf. 19.

CH-6000. Luzern 5

KATOLIKUS KÖNYVEK

BIBLIA (Ó és Újszövetség) 50.—
Ijas Antal: Szentek élete I.-II. 27.—
Ijas Antal: Jézus élete, 2. kiadás 30.—
„HOZSANNA”, énekeskönyv 7.—
Erdélyi Zs.: Hegyet hágek... 15.—
archaikus népi imádságok
vászon kötés. 700 old.

Széchenyi István: NAPLO 1530 oldal biblia papíron, vászon kötés, képekkel. 35.—

RÓZSAFUZÉR könyvecské, emlékülésekkkel, 15 színes képpel. 36 oldal 1.20

Megrendelhető: Julius Dobrowolski — Salzburger Str. 18. D 8225 TRAUNREUT

Telefon: 08669 / 52 63.

A Párizsi Magyar Misszió

lelkigyakorlata április 6—8-ig pénteken és szombaton este 8 órakor. Vasárnap a 11 órás szentmise keretében lesz a záróbeszéd.

A lelkigyakorlatot Fülöp Gergely liceni magyar lelkész tartja.

Msgr. Dr. Pfeiffer Miklós március 12-én ünnepelte 93. születésnapját, papságának 79. évében. Mehrle Tamás, a svájci magyar főlelkész szerint, most már gyengélkedik és nagyon nehezen jár. Imádkozunk érte, hogy a tavasz hozzon neki erősödést, hogy még körünkben örülhessünk neki.

H I R D E T É S E K

Komoly szándékú 50-es intelligens úr ismeretségét szívesen venné jómegjelénésű, művelt hölgy. Választ: „Igazi” jelígre a Szerkesztőségbe.

Fogorvosi rendelőmet 1979. márc. 1-én megnyitottam. Dr. S. Sängner, 7000 Stuttgart 1, Böblingenstr. 25. Rendel: hétfő—péntek 8—12 és 14—18 óráig. Szerdán d. u. nincs rendelés. Jelentkezés: Telefon: 60-23-87.

„TETENY” ungarische Spezialitäten

INH.: O. BAYER

Kreittmayerstr. 26. - D-8000 München 2.

Telefon: (089) 19 63 93

	DM
Badacsonyi Kéknyelű	6.20
Badacsonyi Szürkebarát	6.20
Domoszlói Muskotály	6.20
Domoszlói Tramini	6.50
Debrői Hárslevelű	5.75
Soproni Kékfrankos	6.—
Villányi Burgundi	6.20
Hajósi Kabernet	6.20
Alföldi Olaszrizling L.	4.80
Alföldi Kékfrankos L.	4.80
Tokaji Aszu 4 putt.	12.80
Beverage Bitters L. (Unikum)	23.—
Beverage Bitters 1/2 (Unikum)	12.—
Kecskeméti Barackpálinka 43 %	23.80
Barackpálinka (hasas ü.) 43 %	20.50
Szilvórium 45 %	18.50
Magyar szalámi kg.	22.—
Csabai kolbász kg.	19.—
Gvulai kolbász kg.	18.—
Süli debreceni kg.	12.—
Süli kolbász kg.	14.—
Tarhonya (kalocsai) 1/2 kg. 4 toj.	2.50
Nagykockás-tészta 8 toj. 1/2 kg.	2.95
Lebbencs 8 toj. 1/2 kg.	2.95
Cérnatészta 6 toj. 100 gr.	—65
Kiskockatészta 6 toj. 100 gr.	—65

Üvegárút is szállítunk!

GONDOLJON ANYÁKNAPJÁRA, NÉVNAPOKRA, ÉS EGYÉB ALKALMAKRA

AJÁNDÉKOZZON HANGLEMEZT!

Újdonságaink - SZELECZKY ZITÁVAL!

1. Édesanyám lelkem... csokor, magyar dalokból és versekből.

2. Magyar Rozika Amerikában. Az Amerikába került magyar lány mulatságos élményei az Újhazában.

3. A magyar költészet gyöngyszemei! Petőfi, Tompa, Kölcsey, Gyóni Géza, Reményik S., Szabó Lőrinc versei

4. Nóta. nóta. magyar nóta, 18 ismert nóta. cigánvzenekarral.

Minden Szelezky lemez DM 26.—
Karády lemezei ismét raktáron! DM 21.—

H 501. Karády-Lantos-Sárdy énekel: Szeretlek én. Halálós méreg. Te vagy a fény. Nem szabad. Rózsalevél stb.

H 532. 16 ismert sláger: Hamvadó cigarettavég. Tudom, hogy vársz. Hiába menekülsz. Szomias a szám. Mindig az a perc, Tavaszi álmok idején, stb.

H 547. 18 kedvelt film dal: Drágám néha téved az ember, Álltam a hidon, Munka után, Rumba egyveleg stb.

LPX 71561 DM 21.—. Záray és Vámosi 17 ismert sláger énekel legújabb lemezén: Nekünk találkozni kellett, Nem adlak másnak, Amapola, Brazil, Vártam rád, stb.

Könyvekben óriási választék! Minden forgalomban lévő mű raktáron!

Kérjen katalógust.

MUSICA HUNGARICA

Rümannstr. 4. D-8 München 40.

Telefon: (089) 30-50-43.

ÉLETONK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8000 München 81, Oberrohringer-
str. 40. Telefon: (089) 98 26 37.

Felirós Kiadó:

a Magyar Kat. Főlelkészé.

Felirós szerkesztő:

Dr. Harangozó Ferenc.

*

Redaktion und Herausgeber: die
Ungarische Oberseelsorge,
8000 München 81, Oberrohringer-
str. 40. Telefon: (089) 98 26 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.

ELŐFIZETES:

Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők kúdík szét és ő náluk is kell előfizetni!

Tengeren túlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.

Egyes szám ára egy évre 15 DM, vagy ennek megfelelő valuta.

Tengeren túlra légipostával 25 DM. Lapzárta: a hónap 18-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postscheckkonto: Nr. 606 50-893, Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto: München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank, Nr. 145857, Kat. Ung. Seelsorge

„Életünk”

Druck: Danubia-Druckerei,
Ferchenbachstr. 88. 8 München 50.

HELYREIGAZÍTÁS. Az „Életünk” márciusi számában téves információ alapján került a cikkembe, hogy Lékai primás öt évet kommunista börtönben töltött.

Hóry László

Bécsben azonnal beköltözhető 80 négyzetméteres, összkomfortos, rendezett főbérleti lakás zöldövezetben, telefonnal átadó. Berendezés — megtérítés: ÖS 160.000. — Tel.: (hétfő-kedd-szerda) 7—21-órától 0043 / 222 / 34-41-051, este: 0043 / 222 / 24-47-055.

Háztartásba keres megbízható, rendezett házvezetőt, aki főzni is tud, magános magyar úr. — Előny ha autót is vezet. Cím: Dr. Imre Hagmayer, 8672 Selb, Chr. Krauthelm Str. 77. Tel.: 092 87 (2973).

A Zürichi Magyar Nőegylet május 13-án Anyáknapi ünnepélyt rendez a Zürich-Oerlikon-i egyházközség kultúrtermében, Schwammendingenstr. 56, d. u. 15-kor. — Kiscserkészeink, Budapest-táncgyűttes szórakoztatnak.

Magyar-német és német-magyar fordításokat olcsón és gyorsan elvégez, magyar nyelvű okiratokról hitelesített másolatokat készít és más nyelvű okiratok fordítását korrekten elintézi. W. Divy hites fordító és tolmács, D-7990 Friedrichshafen, Linderstr. 50. — Telefon: 07541/7 1 3 9 1.

Rupp László hites törvényszéki fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. D-8000 München 1. Postfach 162. Tel.: (089) 300 21 62.

BÉCSI MAGYAR KÖNYVESBOLT

Libro Disco

A-1010 Wien, Domgasse 8. T.: 52-73-15

Magyar könyvek, lemezek és folyóiratok küldését a világ minden tájára vállaljuk.

Kérje díjtalan katalógusunkat.

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar-német (és német-magyar), Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben és peres ügyekben segít. D-4040 Neuss, Daimlerstr. 249. Tel.: 02101/54 13 17.

Építési ügyekben hívja: 65-18-29,

Hutter Mária építészmérnököt,

1040 Wien 4, Karolinengasse 9.

Tervezés — hatósági ügyek intézése — kivitelezés. T.: 65 18 29.

H I R D E T É S E K E T

a megnagyobbodott Életünk szívesen fogad. Apróhirdetés egy hasábos 1 cm

10.— DM; két hasábos 20.— DM. Nagyobb hirdetés arányosan drágább.

A hirdetési díjat előre kérjük, vagy csekken, utalványon, vagy Postscheckkontón Nr. 606 50-803. Kat. Ung. Seelsorge,

Sonderkonto München.